

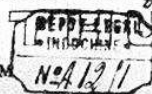
PHONG-HÓA

16 trang

TUẦN BÁO RA NGÀY SÁU

7 xu

DIRECTEUR: NGUYỄN - TƯỜNG - TAM

Phong hóa có suy đổi không ?

Trong số báo 13 Janvier 1933, Tư-Linh có viết một bài nhan đề là « Phong-hóa có suy đổi không? ». Bài ấy không phải là đề bàn rộng xem phong-hóa suy đổi hay là tốt đẹp. Tư-Linh chỉ đứng riêng ra một phương diện: chữ riều những nhà thủ-cụ chỉ hết than lại thờ cho phong-hóa, mà chỉ biết than thờ xướng, không biết hành-dộng gì cho phong-hóa được mỹ-mãn, lại riêng đề giả lời một bài luận thuyết của ông Tân-Đà. Bài ấy chỉ là mấy câu khi máo trong một cuộc bút chiến, phải xem những bài khác mới đạt được hết ý - kiến của Phong-hóa.

Sau khi lấy giọng vào phúng thích mà châm trích mấy nhà nho nửa mùa, Tư-Linh có kết luận rằng:

« Phong - hóa lấy thành thực làm căn bản, lấy trao phúng khởi hải làm phương pháp, còn tùy độc giả lấy lương trí mà xét điều hay dở, tìm tòi đến chân lý » Độc xong câu ấy, phần đông độc giả hiểu ngay rằng bài văn ấy không phải là bài xã thuyết mà là một bài văn bút chiến.

Cũng có độc giả - xin gọi tạm là ông Thiên-Kim cho tiện - chưa được-tưởng

cái ý kiến ấy nên tưởng lầm rằng Tư-Linh không trả lời câu hỏi đã tự đặt cho mình.

Lầm lầm thay ! Vì phỏng Tư-Linh lập lên cái đầu đề: « phong hóa có suy đổi hay không » để làm một bài xã-thuyết, Tư-Linh trước hết sẽ giải cho rõ nghĩa hai chữ phong-hóa đã, để tìm căn cứ cho cuộc luận thuyết, rồi sau mới bàn đến những điều trùng triệu cho ta biết rằng phong-hóa suy đổi hay tốt đẹp.

Nhưng Tư-Linh cho câu hỏi ấy là câu hỏi xướng, không có hồ sơ gì, có viết cũng chỉ để chế riều những kẻ than thờ xướng cho phong hóa. Đời nào cũng vậy, cũng có điều thương luân bại lý, vậy ta cốt làm sao tìm phương thuốc hiệu nghiệm mà chữa cho kẻ lầm đường, can gì phải than thờ cho phong-hóa suy đổi !

Còn bảo rằng Tư-Linh nói xưa cũng như nay, cũng có nhiều sự xảy ra thương tổn đến luân lý, là phản bi với lý nhơn thì thật là hẹp lượng. Các nhà nho than thờ cho phong-hóa là ý muốn đỡ đỡ những điều đổi bại đến luân lý đều ở cái học mới mà ra cả. Vì thế nên Tư-Linh nói cho họ hiểu rằng cái học mới hay cái học cũ đều hay cả, chỉ có cách áp dụng vào việc đời sai đi nên sinh ra những sự thương tổn

đến phong-hóa, mà vì thế, xưa cũng như nay vậy.

Tư-Linh lại có câu rằng: có phá đi mới xây lại được. Ông Thiên-Kim vào lấy câu ấy mà bảo rằng Tư-Linh muốn cho lòng vật đục con người ta được tự do phát triển. Lầm lầm thay! Nếu ông đọc những bài trước của Tư-Linh, ông sẽ không có cái lầm ấy. Ông sẽ nhận ra rằng Tư-Linh muốn phá nên tăng lễ nghi cũ, lấy lương tri và lễ phải thay vào!

Có người bảo: văn hóa cũ vốn không phải là toàn hủ cả. Ai cũng biết thế. Nhưng cái văn hóa cũ vốn đi kèm theo nhiều hủ tục, mà con người ta bám sinh ra văn vậy, không thể bỏ những hủ tục kia đi mà chỉ lấy cái hay được. Cái gì cũng thế, có mặt phải tất có mặt trái.

Hoặc bảo: văn hóa mới không phải là toàn hay. Đó là một sự dĩ-nhiên rồi. Nhưng nếu ta so sánh cái kết quả của hai nền văn hóa mới, cũ, ta phải nhận rằng ở đời này, muốn sống còn trên mặt đất, ta không thể không theo cái văn hóa mới được.

Nhưng bàn mãi như vậy, e ta đi xa quá. Ta chỉ nên biết rằng Tư-Linh trong bài đề tự đặt mình vào trong một cá phạm-vi nhỏ hẹp, ta cũng chỉ nên biết rằng hiểu được người là một sự khó mà làm cho người ta hiểu được mình

lại khó hơn.

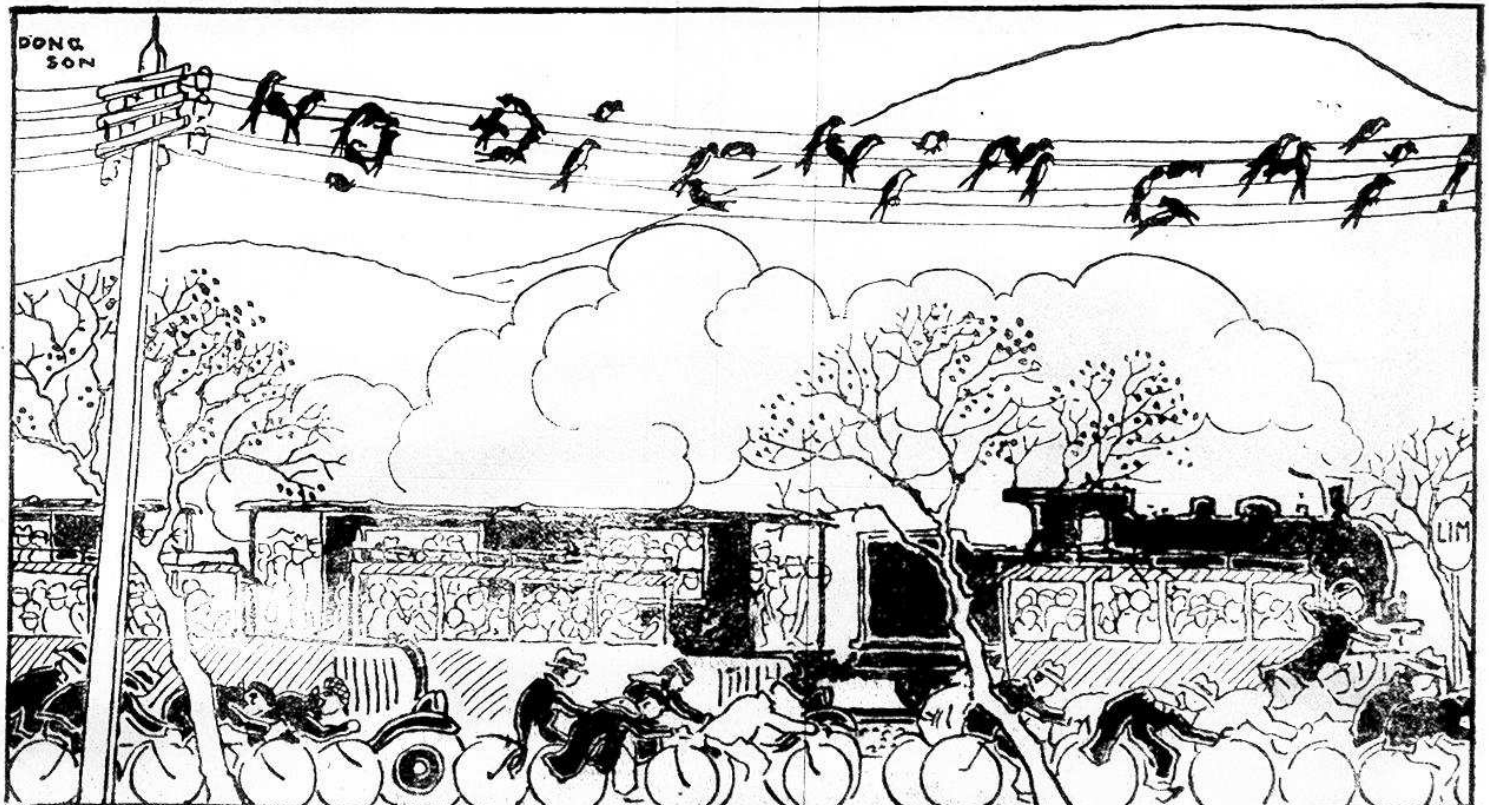
Nhân tiện đây, xin bàn qua về thể văn khởi hải trao phúng, là một lối văn ngụ nhiều ý tứ, mà phải suy nghĩ lung lắm mới thấy được cái hay. Phong-hóa từ khi được bàn truyện xa gần công độc giả, vẫn hết sức tìm lấy một thứ văn dân dị, cốt đạt được tư tưởng, nhưng khổn một nỗi nước ta từ xưa đến nay chưa mấy ai dùng đến lối văn phúng thích, nên đối với phần đông người mình quen đọc những bài văn có sao nói vậy, văn trao phúng không khỏi có điều khó hiểu. Một sự gì, điều gì mới, lạ, đều chung một số phần ấy.

Nhưng nếu ta chịu khó nghĩ ngợi đôi chút thì câu « nói bóng » hay lời « phúng ngữ » đối với ta lại thêm ý vị. Điều trước nhất là không nên trích một câu ra rồi cứ theo nghĩa câu ấy đoán nghĩa cả bài. Vì dụ trong một câu, ta thấy khen ông nọ thông minh, ông kia nhũn nhặn, mà trong toàn thể cả bài, ta xét ra những điều ông nọ nói, những sự ông kia làm lại trái ngược với sự thông minh, tinh nhuần nhặn, thì ta nên đoán rằng ông nọ ngu dốt, ông kia kiêu ngạo.

Vậy độc giả Phong-hóa cần lấy lương trí mà xét đoán điều hay dở, tìm tòi đến chân lý mà lương trí theo lời ông Descartes, vốn ở đời nhiều người có nhất.

TU-LINH

Trên con đường Hanoi -- Bắc-Ninh hôm 18 tháng Giêng

Họa sĩ: Đ. M. Muốn biết bản năm kế bức tranh

BÔNG CỤC VÀNG

... (1) Hôm sau, ăn cơm sáng xong, Văn-Khôi rủ bạn ra hồ chơi thuyền thì Trọng-Đức gạt đi mà nói rằng :
 - Thôi ! anh cho tôi về. Anh mới mệt khỏi cũng không nên ra gió, sợ cảm lại !
 - Không sao mà ! Tôi khỏe hẳn rồi ! Và lại thể nào cũng phải mời anh ở chơi với tôi hết ngày hôm nay, vì đến chiều anh em tài tử hội họp ở đây. Nhân tôi mừng mới được bình phục có đặt một tiệc trà...
 Trọng-Đức vội hỏi :
 - Có khiêu vũ chứ ?
 - Vâng, có !
 - Vậy thì tôi xin nhận lời.
 - Anh thích khiêu vũ ?
 - Tôi không biết khiêu vũ, nhưng tôi muốn được ngắm tài của các anh các chị.
 - Nhưng ta hãy đi chơi thuyền đã... Tôi đưa anh đến xem chỗ Bê hái hoa cúc.
 Trọng-Đức nghe bạn nhắc tới câu truyện mộng thì mỉm cười, nhìn xuống mấy bông cúc cắm ở lọ... nói một mình :
 - Quái lạ !
 Rồi hỏi :
 - Từ ngày anh mộng thấy cô Bê cầm mấy bông cúc vàng vào lọ tôi nay đã được nửa tháng phải không ?
 Văn-Khôi ngơ ngác nhìn, trả lời :
 - Phải.
 - Vậy mấy bông cúc vàng cắm ở lọ vẫn y nguyên như cũ ?
 - Phải.
 - Anh không thay ?
 - Không...
 Trọng-Đức tay chống cằm, ngược mắt nhìn lên trần, ngẫm nghĩ. Còn Văn-Khôi thì ngồi há hốc mồm nhìn, lấy làm lạ vì không hiểu sao bạn lại

KHÁI-HUNG soạn
 bởi cần thận như thế.
 Lúc đó có người gõ cửa rồi đẩy cánh cửa đi vào. Văn-Khôi quay lại chào :
 - Kia cô Hồng ! Cô ngồi chơi.
 Hồng ngả đầu chào Trọng-Đức. Chàng cũng đứng dậy nghiêng đầu đáp lại, rồi dăm dăm nhìn cô, khiến cô ngưng nghĩ cúi nhìn xuống đất Văn-Khôi nói :
 - Chúng tôi định đi chơi thuyền...
 Hồng vội gạt đi :
 - Thầy mới yếu khỏi, chớ nên đi.
 Trọng-Đức mỉm cười :
 - Đây anh coi, cô Hồng cũng cùng một ý kiến như tôi... Và cô ngồi một mình ở nhà, nhất là nhà này có ma, phải không, thưa cô ?
 Hồng cười :
 - Cảm ơn ông, nhưng thưa ông tôi không sợ ma.
 Rồi cô nói lảng sang truyện khác ;
 - Thưa thầy, em vẫn kèn bát nhè ?
 Văn-Khôi đương đứng nhìn ra phía hồ nghe cô học-trò hỏi thì quay lại nhách mấp cười đáp lại :
 - Vâng, đây tùy cô, thích bài nào thì chọn lấy.
 Hồng cúi cúi đứng chọn đĩa hát rồi cho chạy một bài theo điệu valse. Trọng-Đức nhìn cô mỉm cười hỏi :
 - Có biết khiêu vũ.
 - Thưa ông, tôi cũng mới học.
 Rồi trở Văn Khôi cười nói :
 - Đây ! Thầy dạy khiêu vũ của tôi đây.
 - Gớm nhỉ ! Vừa là thầy hội-họa lại vừa là thầy khiêu vũ... Vậy xin hai thầy trò đi chơi một bài.
 - Thưa ông, thầy tôi mới yếu khỏi, sợ mệt.
 - Nàng quay lại, tươi cười hỏi Văn Khôi :
 - Có phải không thầy ?

Tranh vẽ của Đông-Son
 Nhưng Văn-Khôi vẫn mãi ngắm hồ, không để ý đến, cô Hồng phải nhắc lại câu hỏi, chàng mới rất minh quay lại trả lời vu vơ.
 - Vâng, chính thế.
 Hồng cười gần :
 - Đây ông coi !
 Lúc bấy giờ Văn-Khôi bỡ ngỡ hỏi Hồng :
 - Có nói truyện gì vậy ?
 Trọng-Đức lấy làm ngỡ ngàng thay cho cô học trò, trách bạn :
 - Anh tệ quá ! Lúc nào cũng như sống trong giấc mộng. Có Hồng muốn khiêu-vũ với anh nhưng sợ anh còn mệt. Vậy có sợ mệt không ?
 - Không sao ! Tôi xin vui lòng khiêu vũ cùng cô học-trò của tôi. Tôi không mệt... Và xin cô tha lỗi cho, vì cái máy hát nó kêu to quá nên không nghe rõ.
 Hồng cố giấu sự vui mừng, nhưng giấu sao nổi cơn mắt vẫn trú ý của Trọng-Đức. Chàng chỉ thoáng nhìn qua cặp má đỏ ửng của cô cũng đủ hiểu rằng trái tim cô đang hồi hộp. Hồi hộp vì lòng thích khiêu vũ hay vì ái-tình ? Câu hỏi đó thoắt nhiên lọt vào trí tưởng tượng của Trọng-Đức là vì chàng đã có những ý tưởng dự-định ngay từ tối hôm qua. Chàng đứng ngắm nghĩ, thỉnh thoảng lại đưa mắt nhìn trộm cô Hồng, đương ngồi chọn đĩa hát ở cái tủ đứng con. Có bông ngừng phất đầu lên nói :
 - Thưa ông, ông làm ơn chọn đĩa nhạc cho tôi đĩa hay.
 Trọng-Đức mỉm cười, hỏi :
 - Vậy ông không thích khiêu vũ.
 - Thưa cô, về khoa khiêu vũ tôi lại càng kém... nhưng...
 Rồi chàng nhìn vào cặp mắt ướt của cô, nói tiếp theo :
 - Nhưng về khoa tâm lý thì tôi khá lắm... Chẳng hạn tôi chỉ nhìn

thoảng qua một cô thiếu-nữ là biết cô ấy đương đau ngầm ngầm về ái-tình...
 Hồng nghe Trọng-Đức nói thế thì cứ ngồi ngật nghẹo, xuýt rơi chông đĩa hát cầm trên tay. Còn Trọng-Đức thì đứng lảng lảng nhìn cô như cố nhìn cho ra nghĩa cái cười quá vui ấy, vì từ tối hôm qua đến giờ mới thấy cô cười to tiếng một lần. Vậy chàng chắc cô cười đánh trống lảng, hoặc để giấu cái cơ vì sao má cô đỏ bừng. Chàng còn đương dăm dăm nghĩ ngợi thì cô Hồng vui vẻ hỏi :
 - Thưa thầy triết học, thầy có thể làm ơn dừng vận máy hát giúp cho chúng tôi cùng nhau dự một cuộc khiêu vũ chăng ?
 Trọng-Đức chưa kịp trả lời thì cô lại nói luôn :
 - Hay thầy lại như thầy triết học của Molière, kinh miệt hẳn hai khoa âm-nhạc và khiêu vũ đây ?
 Trọng-Đức mỉm cười :
 - Thưa cô, tôi rất lấy làm ban hạnh được cô giao phó cho việc ấy.
 - Vậy thầy làm ơn bỏ cái đĩa này ra vì đó là một bài valse, sợ thầy học tôi còn mệt, không theo nổi, và nhờ thầy tìm cho các điệu foxtrot.
 - Xin vâng.
 Trong lúc hai người nói truyện thì Văn-Khôi ngồi lảng-lặng tựa ghế bành, mắt dăm dăm nhìn, cặp môi hơi hé mỉm cười, nhưng cúi nhìn và cái cười như đặt vào chỗ xa lắc xa lơ trong cõi mộng. Đến nỗi bài âm-nhạc đã bắt đầu mà chàng vẫn không nghe thấy gì hết. Có Hồng nói thầm với Trọng-Đức :
 - Trái ngược với tục Âu-Châu, một người thiếu-nữ đến phải ra xin một chàng công-tử nhận lời khiêu-vũ với mình.
 Trọng-Đức cười :
 - Nhưng chàng công-tử ấy là thầy

1) Xem Phong-hóa số trước.

Thơm nhất thế giới

Nước hoa hiệu con Voi

Jasmin, Violette, Quelques Fleurs, Fleur d'Amour, Narcisse Noir, Rose Menthe.

- 1 lọ 3 grammes 0p20, 1 tá 1p80, 10 tá 17p00
- 1 lọ 6 grammes 0p30, 1 tá 2p70, 10 tá 62p00
- 1 lọ 20 grammes 0p70, 1 tá 6p30, 10 tá 62p00

Các hiệu to các tỉnh có bán
 Phúc-Lợi, 79 P. Doumer a Hải-phong
 Tiền cước phí bán hiệu chịu cả

Vẽ ảnh truyền thần bằng than hay mực tàu Thật giống, thật khéo Không phai màu

Ảnh bán thân 50 x 60 **2p90**

Ở xa xin gửi ảnh mẫu về cho
M. TRƯƠNG-TRONG-BINH
 Office Indo-chinois du Travail
 81 Route Mandarine Hanoi

Có nhận gửi hình đi các nơi theo Mĩ Thuật học giao ngàn.

học thì cũng được.

Hồng như có vẻ lên lời :

— Thưa ông, tôi mê khiêu-vũ lắm kia ông ạ.

Rồi cô lại gần chỗ Văn-Khôi, mím cười ngả đầu làm như điệu bộ một người đàn ông đứng trước mặt một người con gái vậy. Văn-Khôi, mím cười đứng dậy, đỡ tay cô Hồng rồi đi đi lại lại theo điệu âm nhạc, Trọng Đức trú hết tinh thần ngời ngẫm, thì thấy Văn-Khôi cặp mắt vẫn lơ đãng, dáng điệu vẫn uể oải, như đương làm một sự miễn cưỡng. Còn cô Hồng thì sự vui lộ hẳn ra, đôi mắt sáng quắc chửa bao tư-tưởng học quan, bàn tay vịn lên vai thầy học, trông có vẻ cảm động, có tính cách khoan lạc lắm. Nhất là hai chân thoăn thoắt nhẹ nhàng như đương nhảy múa trong cõi thần tiên mộng ảo, có khi có như có linh cảm sức động, sức lực tăng lên bội phần, trở hẳn nên một người dẫn đạo, đưa bước đi đầu, thì Văn-Khôi đưa theo tới đó.

Trọng Đức nhận ra được những điều ấy, ngồi thích chí cười thầm. Nhưng chàng lại nghĩ :

« Có sẵn những ý tưởng dự-định nhiều khi có hai cho sự quan sát. Biết đâu cô Hồng tỏ ra sung sướng lại không chỉ vì thích khiêu-vũ. Ta cũng ngộ nghĩnh thật ! Cứ bắt người ta phải yên trí rằng tinh tinh và tư-tưởng của người ta phải ở vào trong cái khuôn mình vạch sẵn ở trong trí. »

Trí Trọng-Đức mãi suy sết đến nỗi chàng quên hẳn cái máy hát và khúc âm-nhạc. Bài đã hết, cái kim hát đã chạy nhiều vòng ở khoảng giữa đĩa, chỉ còn những tiếng sè-sè, cạch-cạch, mà chàng vẫn không biết...Mãi đến lúc cô Hồng lại hăm mý "hát, chàng mới sực tỉnh ra hỏi vợ vẫn :

— Thưa cô xong rồi !

Hồng phi cười đáp :

— Vâng, xong rồi !... Ý chừng nhà triết học đương ngồi trầm tư mặc tưởng để tìm chân-lý.

Trọng-Đức cũng cười :

— Vâng, có thế... Tôi đặt đĩa kh ịch

— Thôi ! Tôi xem ra ông Văn-Khôi còn mệt lắm.

— Vâng, chính thế, tôi cũng nhận ra rằng trong hai người thì có đáng làm nhà «kị-sĩ» hơn.

Hồng làm ra mặt ngờ ngẩn, hỏi :

— Thưa ông, kị sĩ nghĩa là gì ?

— Là cavalier.

Hồng cả cười, quay lại ngả đầu nức nức với Văn Khôi :

— Thưa thầy « kị sĩ » của tôi.

Văn-khôi cũng cười. Trọng Đức ôn tồn nói :

— Nếu ta không tìm tiếng đề dịch những chữ Pháp ta không có thì bao giờ cho ta đủ tiếng mà dùng.

— Vâng ! Vậy xin ông dịch dùm cho cả mấy chữ Fox-trot, valse, tango.

Văn-Khôi thấy bạn lúng túng không đáp lại được liền đỡ lời :

— Có cứ trêu anh ấy làm gì vậy ! Những chữ ấy thì có thành dịch nổi !

Trọng Đức nghe giọng Văn Khôi hẳn còn có vẻ mệt nhọc thì tỏ ý thương hại bảo bạn :

— Anh nên đi nằm nghỉ một lát, cũng hãy còn sớm. Rồi quay lại nói với Hồng :

— Thời chúng ta ra hiện nói truyện đề anh Văn Khôi đi nghỉ mười phút. Hai người cùng nhau ra đứng tựa lan-can ngắm cảnh hồ Trúc-Bạch. Thốt nhiên Trọng Đức trở cái cù lao ở giữa hồ, hỏi :

— Có đã đến xem cái miếu con kia lần nào chưa ?

Hồng sẽ sẽ đáp :

— Chưa.

DONG SON

— Anh Văn Khôi cứ yên trí rằng anh ấy đã đến đi một lần, anh ấy tới xem ra như loạn óc, luôn luôn lẩn tránh với sự thực.

Hồng như đãng trí trả lời vu vơ :

— Thưa ông, hình như thế.

— Thường hay cho anh ấy quý.

Mà có gì đâu, chỉ vì mấy bông cúc vàng...

Trọng Đức vừa nói vừa nhìn chòng chọc vào mắt Hồng, xem cô có động tâm không nhưng cô vẫn giữ nét mặt thản nhiên, ôn tồn đáp lại.

— Vâng, có lẽ thế.

Trọng-Đức nghĩ thầm : « Có lẽ tại ta khờ dại nhận là thạo khoa tâm-lý, nên cô Hồng phòng bị chẳng ». Chàng lại hỏi :

— Anh Văn-Khôi có thuật truyện có Bé cho cô nghe đấy chứ ?

Hồng mím cười, cái nu cười vợ vẫn không có nghĩ gì hết :

— Thưa ông, tôi được nghe đến ba lượt.

— Thưa cô, vậy cô có hiểu mấy bông cúc vàng ấy ở đâu ra không, vì tôi chắc có chàng chàng tin gì những truyện thần tiên, ma quỷ.

Hồng như trả lời ra ngoài câu hỏi : — Ngay bé, tôi sợ ma lắm, nhưng bây giờ thì tôi đã bao.

Trọng-Đức ngẫm nghĩ rồi hỏi Hồng : — Có có muốn anh Văn-Khôi khỏi hẳn...khỏi tưởng lầm rằng mình bị ma ám không ?

— Thưa ông, tôi làm gì được.

— Không tôi có cách,

— Ông hãy nỗ cho biết ý kiến.

— Nhưng có phải chịu hy sinh chút đỉnh danh dự.

Hồng hai má rung rung đỏ gĩa, hình như đã hiểu ý tưởng của Trọng-Đức. Nhưng cô cũng hỏi :

— Ý kiến ông thế nào, xin ông cho biết.

Trọng-Đức nhìn Hồng mím cười rồi nói :

— Chàng ta đặt ra một câu truyện tiên thuật như thế này : Văn-Khôi đứng cửa kín ngồi sưởi, bỗng thấy khi thì rồi mê man trong giấc mộng, mộng thấy đi chơi thuyền với, linh hồn có Bé. Lúc đó có gõ cửa không thấy thưa...

Hồng có vẻ lo sợ, vội ngắt lời : — Ấy, chết ! sao lại thế ?

— Xin cô cứ cho phép tôi kể nốt câu truyện tiên thuật : Lúc đó có gõ cửa, không thấy ai thưa, liền sẽ sẽ ấy cửa bước vào. Có thấy Văn-Khôi nằm ngủ trên đi-văng có rập một nhọc mà trong buồng nhỏ thì đây những thâu-khi, có liền đặt cái bục hoa gói giấy nhật trình có cầm ở tay, vì cô đến có đem theo mấy bông cúc vàng mua ở Yên-phu là lối có hằng ngày thường đi qua...

Hồng toan ngắt lời thì Trọng-Đức cái đầu, giờ bàn tay lên ra hiệu hãy đề cho chàng nói nốt.

— Thưa cô, tôi đã nỉ đó chỉ là câu truyện bịa đặt ra mà thôi. Cô đặt gói

hoa xuống bàn, ra mở cửa kính... Khi cô thấy Văn-Khôi đã sắp tỉnh giấc, thì cô mở gói lấy mấy bông hoa cắm vào lọ, rồi khép cửa ra giận tên người nhà rằng khi Văn-Khôi dậy thì nói rằng có đến thăm nhưng vì ông nghỉ rồi, nên có về. Có không nói đã đồng gì đến mấy bông cúc hết. Cho đến ngày hôm sau, và hai tuần lễ sau cô vẫn cứ để cho Văn-Khôi tưởng lầm rằng chính tay cô Bé cắm hoa vào lọ... vì cô đã trốn giấu thì cô cứ phải giấu mãi, hay vì cô thấy Văn-Khôi cứ yên trí tưởng nhớ tới người quá khứ thì cô ghét, nhân gặp một sự ngu ngốc thì dùng để trả thù cho bố ghét, nhưng..

Hồng cười :

— Nhưng sao nữa ? Câu truyện ông kể nghe có vẻ tiêu thuyết lắm.

Trọng Đức như không để ý đến lời chê riêu kể luồn :

— Nhưng hơn một tuần lễ sau, khi đi qua Yên-Phu có nhắc nhìn thấy cúc thì cô lại nhớ tới câu truyện bịa nọ. Lúc ấy vì cô ý hay vì dưng làm, cô lại mua luôn mấy bông nữa. Lần này cô đến thăm Văn Khôi thì cô lẽ có định đem biểu chàng mấy bông cúc ấy. Song khi đến nhà, gặp lúc Văn Khôi hoặc ngủ, hoặc đi vắng nên cô lảng lảng thay mấy bông hoa cũ, vì thế đến tới nay hoa vẫn còn tươi.

Hồng cười sáng sặc đáp lại :

— Ông kể như truyện có thể Nhưng chỉ sợ Văn Khôi không

Trọng Đức ôn tồn nói :

— Không thể không tin được, chính mắt có kẻ ra. Và tôi sẽ g... có mà tin thêm vào.

Hồng hình như lưỡng lưỡng không biết trả lời thế nào và giữ cử chỉ ra sao, ở trước mặt một người hơi nguy hiểm. May sao lúc bấy giờ có tiếng nhiều người trong phòng khách Hồng quay lại, bảo Trọng Đức :

— Chúng ta vào thôi, các ông ấy đến cả kia rồi.

(Còn nữa)

KHÁI-HUNG

Kính cáo độc-giã

Các bạn xa gần gửi giấy về mua báo dài hạn mà không gửi kèm ngân phiếu thì bản báo không gửi báo và không trả lời.

(gửi tem 5 xu về nhà báo cũng nhận)

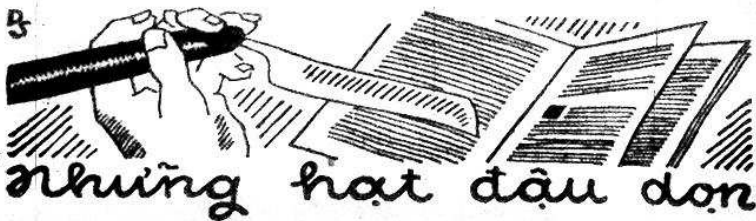
Thơ từ, bài vở và ngân phiếu xin gửi về :

M. Nguyễn Tường-Tam
N° 1, Bd Carnot - Hanoi,

PHONG-HOÀ

MUỐN CÓ ÀNH CHỤP MỸ THUẬT HẸM LẠI HƯƠNG - KÝ

HUẾ DẪN... NIỀM TRÔNG RẰNG 46 HÀNG ĐÀ GIÁP HẰNG BÔNG... HUẾ DẪN

Mối cũ

Trích trong bài xã thuyết của báo Đông Phương ngày 5 Février 1933:

Cái mới là cái người ta ưa nhất, qui nhất, cũ là cái ai ai cũng ghét cũng sợ.

Cái mới cái cũ ấy thuộc về loài gì vậy?

Phải nói rõ ra chứ. Vì nếu nói về đồ xứ của thì có lẽ sai: cái thống cũ đời Khang-Hy, cái bát cái đĩa cũ đời Thành-hóa, Gia-Định thì nào « ai ghét », nào « ai sợ », mà những cái lọ, cái chén mới bày bán ở các hiệu hàng Ngoại thì có ai ưa, ai qui đâu?

Mà dù cho nói tư tưởng nữa, sao dám hạ sự ứng chữ ai ai cũng ưa cũng qui, ai ai cũng ghét cũng sợ được?

Nghị luận mới mẻ thế còn hàng công lịch ai, hồ Đông-phương?

Không phải tiếng Annam

Học-kỹ thể-thao số tốt, trong bài đầu của ông Tô-Điền viết có những câu « văn » này:

1- Pà-tước Baillet Latour qua Hà-thành vừa rồi, tôi tiếp truyện, nhắc đi nhắc lại rằng: « phải ít thì với kẻ non mình... »

Thế thì ai nhắc đi nhắc lại?

2- Muốn cho tiếng của hội mình ra khỏi cái đôn gánh với há chiếc quang nhà... Ý ông Tô-Điền định nói: tiếng ra khỏi đất nước Nam. Nhưng ông nhầm đấy.

Người ta thường ví nước Nam như cái đôn gánh với hai cái thùng thóc, chứ không phải hai cái quang đâu!

3- Muốn có giấy tiếng, nom xa là việc phải thế.

Viết văn như vậy, khác gì viết!

Muốn hiểu vào tới, phải hiểu là việc các ông!

Lại đến văn ông Trúc-đình, trong bài thể giới vận động học, ông bắt đầu bài của ông như thế này:

Vả, đó là dấu hiệu của thời đại này.

Thế thì cái gì và cái gì, cái gì là dấu hiệu của thời đại này?

Lại những câu: Tiếng họ reo như sóng cồn, tiếng vỗ tay như pháo nổ, tiếng sắt chen tiếng vàng, hồi có phải nổ tại những ngày lới dài của Giang-nam.

Thế thì ai sống lại, cái gì sống lại?

Câu vớ loại người ra khỏi bể trầm luân gấu dưới.

Nếu có thể nói bể trầm luân yếu dưới, thì tất cũng có thể nói bể trầm luân khỏe mạnh được.

10 001 phần

Trích ở bài xã thuyết Khoa học tạp chí số 39:

... Báo Khoa học đã theo đúng chương trình làm được nhiên điều có một-một phần bề lách.

Trong muôn một phần thì nghĩa là trong muôn phần được một phần. Đó là lời khoe nhõn. Nhưng đây, Khoa học nói có muôn một phần bề lách thì rõ ràng có nghĩa 10.001 phần. Hay vì Khoa học lại nhõn nhận quá đấy.

Kính viếng

Trích ở báo Lục tinh tân văn số 4296: Xin thành tâm kính viếng... quâm phủ.

Chức độc giả cho là Lục tinh tân văn viếng quâm phủ mới từ trần.

Nhưng không, Lục tinh tân văn chỉ kính viếng quan phủ vừa được thưởng Bắc đầu bội tịch. Có lẽ tiếng trong Nam khác tiếng ngoài Bắc chăng? Nếu thế thì đó cũng là một chỗ khiến Nam-Bắc không hiểu nhau.

Phát diệm ở đâu?

Câu trích ở trong số báo kỳ:

Cha T. B. Tông, đồn sớ họ Tân định đặc c ở Phó giám mục địa phận Phát diệm (An nam)

Tướng Phát diệm thuộc về địa phận Bắc-kỳ (Tonkin) chứ. Hay báo Lục-tinh tân văn dùng chữ Anam để trở nước Anam đấy? Thế thì cần thận chữ. Hay trong Trung-kỳ (Annam) cũng có tỉnh Phát-diệm? Biết đâu?

Nói tóm lại

Trích ở bài xã thuyết báo Thực-Nghiệp số 3571:

Nói tóm lại trong một nước có bốn nghề là: sĩ, nông, công, cổ, trong một năm có bốn mùa là: xuân, hạ, thu, đông. (stop)

Nếu nói tóm lại mà chỉ có thế thì cần gì phải nói tóm lại. Hay báo Thực Nghiệp cho độc giả của mình toàn là hạng học trò lớp đồng kưu cả đấy?

Mách nhất giao cao.

« Trong bát chè nhà năn có hạt đậu nhon « Giọt bóng hoa đào. »

Đố biết trong bốn chữ: chữ nào mất phút?

b) Ngày tết, một nhà trên phố hàng Đường dân ngoài cửa một mảnh giấy viết một câu như sau này để xin lời khách mừng tuổi:

« Mỗi hôm lễ nhà về quê vắng, vậy xin các cụ miễn giao tiếp. »

Đố nhất giao Cao là được hạt đậu nhon trong bát chè của nhà ấy.

Một người cũng hay nhặt những hạt đậu nhon như Nhất giao Cao.

Trả lời câu (a)

Quốc âm có ba từ âm (consonnes) đọc hơi giống nhau, là gi, đ, và r. Thường thì đọc đ và r tựa như j ở pháp văn, còn gi thì đọc như z.

Vậy thì chữ giười (ở giười) Khải Hương và Báo-Son viết như thế có lẽ đúng, vì nếu viết dưới hoặc dưới thì có nghĩa rười canh mát.

Những việc chính cần biết trong tuần lễ

Chưa phải giảm 10-1. về 10 ngày trong tháng Janvier này

Các viên chức công sở chưa phải giảm 10-1. ngày lương tháng janvier này, vì còn đợi bầu Bộ chưa đĩnh sớ xong. Nhưng sau này, nếu bầu Bộ duyệt y nghị định của quan Toàn-quyền thì việc giảm lương vẫn bắt đầu thi hành từ 21-1-33.

Đố chỉ là tạm thời, nên tạm mừng vì chắc thế nào Bộ cũng duyệt y nghị định quan Toàn-quyền.

Việc thuế thân ở thành phố Hanoi

Quan Đốc-lý Hanoi đã gửi bài lai cáo cho các báo rằng bắt đầu từ janvier 1933, dân bản xứ ở Hanoi trốn một năm phải đóng thuế thân ở Hanoi mới được hưởng quyền lợi của dân thành phố.

Người nào đóng thuế thành phố lại muốn lấy thẻ nguyên quán nữa để giữ ngôi thờ cũng tùy ý.

Muốn đóng thuế Hanoi mà muốn xóa tên ở nguyên quán phải đệ đơn lên quan Công-sứ bản tỉnh xin miễn thuế ở làng và đệ đơn lên quan Đốc-lý Hanoi xin chịu thuế thành phố. Hai lá đơn này — đã có mẫu ở sở Đốc-lý — cũng gửi cho quan Đốc-lý.

Nội các Paul Bonceour đã

Paris — Vi nội các muốn tăng thuế lên 5 L. nên kỳ họp hội đồng hạ nghị viện vừa rồi, tăng xê với phần đổi bản dự luật của chính phủ: 390 phiếu phần đối, đối với 183 phiếu ủng hộ: nói các Paul Bonceour bị đố.

Sau khi hỏi các nhà chuyên môn tài chính và chính trị, quan Thống-linh Le-brun đã ủy ông Daladier lập nội các mới

Nội các Daladier đã thành lập

Paris 31-1 — Sau một cuộc điều đình, Nội các mới đã thành lập. Ông Daladier đã tuyên ngôn lập xong nội các Cộng-hòa theo như lời ông đã hứa.

Đề chờ bao giờ có tự điều quốc-âm rồi ta cũng nhau bán lại.

Trả lời câu (b)

Nhất giao Cao xin chịu. Vì nếu cố ý tìm ra hạt đậu nhon thì câu xin lời khách ấy có lẽ hơi thò.

NHẤT GIAO CAO

Nội các mới:

Ông Daladier, Tổng-lý kiêm Bộ Chiến-tranh.

Paul Bonceour, ngoại-giao; Chauvenap, nội-vụ.

Bonnef, tài-chính. Lamoureux, ngân-sách.

Leygues, thủy-quân. Frol, hàng-hải-thương-mại.

De Monzie, quốc-gia giáo-dục.

François Albert, lao-động.

Cot, hàng-không.

Serre, thương-mại.

Chính-trị nước Đức

Hitler lập nội các.

Berlin 30-1 — Sau khi ông Schbicher chức, Thống-chế Hindenburg đã ủy cho tướng Hitler tổ-chức Nội-các mới.

Ông Hitler đã lập xong nội-các và giữ chức Tổng-lý.

Ông Von Papen, Phó tổng-lý.

Frick, nội-vụ.

Hugenberg, kinh-tế.

Von Neurath, ngoại-giao.

Seldte, lao-động.

Nghị viện Đức bị giải tán.

Berlin. — Nội-các Hitler vừa thành lập thì ông Hitler cũng Phó thủ-tướng Von Papen yêu cầu Thống-chế Hindenburg giải tán nghị-viện thì nghị-viện đã phải giải tán ngày 2-2-33.

Sang đầu tháng Mars này sẽ lại có cuộc tuyển cử.

TRUNG HOA

Tướng-giới-Thạch lại đi tiêu cộng

Thượng-hải 30/1. — Có tin Tướng-giới Thạch vừa rồi lại đi đốc xuất các đạo quân tiêu cộng ở miền Đông từ vì nạn « cộng sản » Trung-hoa không ngớt.

Một mặt Nhật-bản kiểm Sơn-hải-quan, một mặt Tướng cử đi tiêu cộng xem đảng nào được

Chính phủ Nam-kinh đối với việc Sơn-hải-quan.

Nam-kinh. — Về việc Sơn-hải-quan thất thủ, chính phủ Nam-kinh một mặt giao cho hội Quốc liên xử trí, một mặt phó mặc các tướng lĩnh mặt Bắc chịu trách nhiệm giữ lấy lãnh thổ.

Thế còn chính phủ Nam-kinh cứ đứng ngoài nhìn hẳn?

Cuộc biểu tình của đảng Gandhi

Bombay 31-1 — Đảng của ông Gandhi lại bắt tay làm việc. Họ lập cuộc biểu tình và treo cờ lên dinh chính phủ. Cảnh binh phải dùng đến súng mới giải tán nổi.

Kể từ 1er Janvier 1933

200 SỔ BIỂU...

Ai sẽ chúng ???

Sổ đầu: 1 cái xe đạp đồng giá 50p00
Sổ thứ nhì: 1 cái xe đạp đồng giá 30p00
Các Ngài có xe đạp xê nhà đem lại ma, sơn, chĩa, hoặc mua hàng ở biển Đông-Mỹ 24, Hàng Giấy, từ 6p00 giờ lên bàn hiệu xin biểu một số.

Đông - Mỹ

Nickelage émailage au four réparation des cycles
54 rue du Papier, Hanoi

Tranh dự thi — số 22

— Lay cụ a ! Lay cụ a !
— Ấy chừ ! Tiêu thiệp của Lão đó !
— À quên . . . Lay hai cụ a !

CUỘC CHỢ PHIÊN

Người mình đối với việc làm phúc

NHẬT SÁCH

Chăm nếm hoa...

Mấy bức tranh chăm phá về buổi Chợ phiên ngày 5, 6 Février 1933

Vào cửa

Lấy xong cái vé kẹp vào cửa (hai cái vé, mỗi cái 0p10) thì hai, ba cô ở sau bình phong nhò ra xúm, xít cái hoa vào túi. Thôi! bỏ một hào vào khe cái hộp gỗ mộc cho nó nằm yên ở đấy mà mình cũng yên thân.

Một chiếc lại khế bỏ vào khe hộp khác một hào nữa, lần này được một gói hoa giấy, và được ngắm cái nụ cười hoa của cô bán hoa.

Thế là đã làm được hai việc nghĩa, trong lòng vui vẻ.

Tung hoa giấy

Có cậu cúi hẳn xuống, cầm nắm hoa giấy ném mạnh vào mặt các cô, mà nhiều khi lại chờ cho người ta há mồm nói truyện mới ném. Lại có cậu cặm cúi ngồi nhặt hoa rụng mặt đất.

Cánh hoa rơi thì chủ bị bán chân vô tình « đập xuống ». Thế mà cánh hoa giấy đã rơi xuống đất lại được hẳn hạnh bay lên bám vào đầu vào cổ các cô lần thời. Nhưng hoa giấy rụng nó sót sáng được hưởng cái hẳn hạnh ấy bao nhiêu thì các cô sót sáng đi trốn tránh nó bấy nhiêu. Đến nỗi có lúc có vào ăn núp hàng giờ trong gian phòng bầy nữ công. Ở đấy các « công tử nhặt hoa rụng » tiếc một hào vào cửa nên các cô được thoát nạn.

Bình boong

Bỏ ra một hào vào buồng bên xem đồ ra bình boong. Chẳng có chi lạ... A quên! có ông Từ-sơn quay cái vợt gỗ để bới xem ai giao bẻng trước.

Thi nữ công

Trên cái bàn dài, nào nọ, nào aolen đan, nào hoa thực, nào hoa giả bày la liệt. Hai bên bàn thi hoa biết nói đũa lộ xò, lại nhiều sắc hơn những hoa đặt trên bàn. Các cô tại thăm bàn tán cái này đẹp, cái kia xấu.

Rồi các bà trong hội đồng chăm tui vào phòng, theo sau một ông thư-ký.

— Lui lại để chỗ hội đồng đi chăm.

Ông thư-ký kêu đến mười lần mà 2 bên, hai hàng vừa nam vừa nữ vẫn đứng sát liền vào bàn.

Các bà chăm thì nghe chừng cứ thộn lăm. Thế mà cũng còn nhiều cô dư

Thi nữ công (Thi hoa thủy tiên)

Hoa thì đẹp nhưng mà hoa lại xấu!

thí phần nà.

Vả mắt bội-dồng sát hạch thi bao giờ cũng có tinh hơn mắt người thường. Có bát thủy-tiên hoa nở như mầm sồi, mình cứ yên trí là thế nào cũng chiếm phần thưởng nhất. Thế mà lại bị loại. Còn một bát hoa đã kếp lại chưa nở thì được phần thưởng thứ nhất.

Hỏi ra mới biết củ thủy-tiên ấy rễ dài mà vừa rậm vừa trắng. Máy công - tử bảo nhau:

— Nếu chúng mình chăm thì về dung-nhan thì anh cho ai nhất?.. — Cho nhất tuổi.

... từ việc nghĩa

Diễn kịch

Đến tối diễn kịch « Quan hàn Đề »

Ông Từ-Sơn sắm vai quan hàn. Minh cứ tưởng ông Từ-Sơn đã nhiều lần đóng cái vai quan hàn đề ấy rồi nên mới sắm được y hệt một quan hàn đề như thế, từ tiếng cười, câu nói cho chí cái dáng điệu ốm ở ầu yếm con sen!

Nhưng mà không, bình như lần nà ông mới đóng vai quan hàn đề là lần đầu!

Vai thăng nhò được cái giọng hát hay! Con vai con sen thì thạo khoa tán lăm, có lẽ thạo ngang cô đào, vì chính là cô đào.

Yo-Yo

Vở kịch vừa diễn xong thì cậu quán quân Nguyễn-dinh-Thuật vào chặc 13, 14 tuổi ra diễn yo-yo. Xưa nay, trừ mấy cuộc diễn yo-yo được coi ở trên màn chớp bóng, thì chưa hề thấy, hoặc tưởng tượng có một người Annam chơi yo-yo giỏi được đến như thế. Thôi, hết quảng trái, quang phải, lại quảng xuôi, quang ngược, trông ngoạn mục quá. Thưa là một tay tài-tử trong nghề múa yo-yo.

Đấu võ

Đấu võ cũng hay, cũng tài. Nhưng có lẽ vì chật chỗ quá nên các võ sĩ (cả ông Đình-huy-Mạo, tuy ông không có y-phục võ sĩ) không múa được mạnh, và nhiều lúc bị ngưng nghẹn chết đứng.

Cảm tưởng của Nhị-Linh

Chợ phiên có lẽ không hợp thủy-thê đất Việt-Nam. Chẳng khác gì đem cây táo tây mà trồng ở bờ hồ Hoàn-Kiểm. Năm đầu còn tươi tốt, năm thứ hai đã thấy lá úa, cành khô. Đến năm nay thì, ới thôi, cây sắp chết rồi!

NHỊ-LINH

Hoa xấu nhưng mà hoa lại đẹp!

Kết quả cuộc Chợ phiên

Lúc vào

Lúc ra

TRONG CHỢ PHIÊN ...

TUỔI TRẺ

Tuổi trẻ là cái tuổi đáng qui nhất trong một đời người

Anh hùng, khí khái, lãng mạn, thanh tao ...

Một người mới đẻ ra đã già, người đó là người bỏ đi.

Tuổi trẻ là hạt ngọc, là linh lợi, là vui cười ...

... Chúng tôi, tôi và mấy người bạn đang cùng nhau thi ném hoa giấy trong chợ phiên, buổi tối ngày chủ nhật. Chúng tôi ném nhau, ném các cô bán hoa, ném những cô gái đẹp, ném những cậu trai tắn. Chợ phiên là chỗ mưa vui, là chỗ « chơi của tuổi trẻ ».

Bỗng một bạn học cũ, có tiếng là cứng đờn, ở tiếng dìm dờn người, nắm lấy tay tôi, lôi ra chỗ vắng, bảo :

— Anh có thường thấy những « lân tham kịch » sảy ra ở hồ Hoàn Kiếm, ở hồ Trúc-bạch không ?

Nói xong, bạn tôi thở dài, như buồn bực vì trông thấy cái cảnh trước mắt. Bạn tôi lúc đó thật có vẻ một ông cụ-gia, không biết gì là vui, mà không muốn cho người khác vui.

Tôi đáp :

— Chắc anh thấy chúng tôi dựa một cách ngây thơ thế này, anh lo cho phong-hóa suy đồi, lo sẽ có những lân tham kịch như mọi năm, anh lo xa quá, chúng tôi đùa, chúng tôi vui với những người cùng muốn vui như chúng tôi, vui một chút lát, miễn là vẫn ở trong vòng nhà nhện ...

Bạn tôi lại thở dài lần thứ hai, nói :

— Đùa à ? Hồng ! Vui à ? Hồng ... Hồng to !

Tôi cười :

— Anh già mất rồi ! Chúng mình còn đang ở trong thời kỳ « hoa nở » thời kỳ thiếu niên kia ! Có người nói : « thiếu niên Việt-Nam không có... »

Cũng có lẽ đúng, vì những người như chúng mình có biết chơi, đừng tuổi trẻ đâu ? Tuổi trẻ là cười, đùa, là tuổi vui vẻ, hăng hái.

— Ném « hoa giấy » vào mặt những người con gái, sent cho là biết dùng tuổi trẻ à ?

— Không, chúng tôi biết chơi tuổi trẻ, chơi một cách trong sạch, không động đến lòng thơ ngây, trong trắng của các cô gái non, không động đến hay làm mờ cái vẻ đẹp thiên nhiên của tuổi trẻ. Ném hoa giấy ! Vui lắm ! Những cô nào đi ngang qua chúng tôi, chúng tôi ném ngay vào giữa mặt, rất tự nhiên. Chúng tôi chẳng theo ai, và chẳng hao giờ lăm-lét như chỉ chực « nuốt sống » những « đóa hoa » xanh, đỏ kia chính là những thứ trang-hoàng rực rỡ và linh hoạt của cuộc chợ phiên.

Bạn tôi lúc đó, hơi đỏ mặt. Tôi nói tiếp :

— Ném chơi tuổi trẻ, anh ạ. Chơi tuổi trẻ để tự nuôi lấy lòng yên đời, thương đời. Có biết thương đời, yêu đời, thì mới có thể cố gắng mà làm việc cho đời được. Chúng mình còn trẻ tuổi đừng nên lên mặt đứng đắn, tôn nghiêm như một ông già. Anh có biết đâu rằng chính những ông lão già cả hiện giờ lại không tiếc tuổi thiếu-niên, tuổi thiếu-niên đáng qui. Làm rung động quá địa-cần lập nên những sự nghiệp

về vang cho rồi giống, đó những công việc của thiếu-niên-thiếu-niên là thiếu niên, chứ không phải là những « ông già non », lên mặt bi-quan, than dài, thở ngắn ...

— Thôi anh, tôi sợ những kẻ nguy hiểm lắm !

— Anh có cho tôi là nguy-hiểm, tôi cũng phải nói, vì tôi đang thích nói :

Vui với tuổi trẻ là đánh đờ những tư tưởng đen sì của những thiếu-niên có nhiều đức tính như anh, như tôi, có những tư tưởng chán đời, khinh đời.

Vui với tuổi trẻ là để cho cái bản năng mình được tự do và hoàn-toàn phát triển. Tự mình bắt buộc mình, thì mình tự tưởng rờng rãi, cao sào được. Vui với tuổi trẻ một cách trong sạch, chẳng hại ai, chẳng vượt ra ngoài vòng đạo-đức, rên rui lắm, anh ạ ! thời xi phép anh ... »

Tôi lễ người bạn học cũ đó, chạy lại các bạn ném nhau bằng những vốc giấy xanh, đỏ.

Thường những cái cười có ý nghĩa của Phong-Hóa, chúng tôi rôm rả chung quanh « ông chủ-Nhiệm » ném hoa giấy vào ông ... ông cũng rôm rả lại chúng tôi.

Riêng có người bạn học cũ của tôi, nét mặt trông như gợn, như bòn, như thủ thủ cấn, đứng nói cách tên nghêm ở giữa đám người chạy ngược, chạy xuôi, hớn hờ ...

HOÀNH PHONG

Cải chính

Mục từ cao đến tấp, về số báo trước trong bài Nền học thêm đi thôi, câu : « Quan tham lại những nhiều vì đâu mà ra ? Ai không biết vì nhiều kẻ có học không biết làm lý là gì... » xin đổi ra « ai không biết vì nhiều kẻ có học không có lương tâm, không biết cùng lý là gì ».

PHONG-HÓA

Kỳ báo này có nhiều bài nổi về cuộc Chợ Phiên và hội Lim. Nhân vì hội Lim nhằm ngày thứ Ba, nên số báo này phải ra chậm mất hai ngày. Vây xin lỗi cùng chư độc-giả.

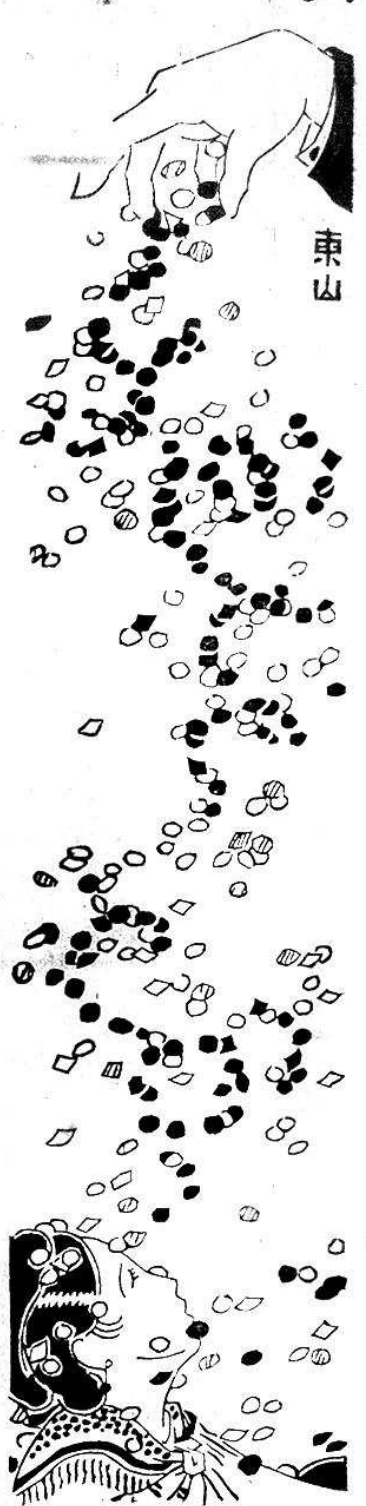
TA TÂY

Xưa nay hàng hóa gì của ta làm cũng có phần kém hàng của tây nhưng áo pull-over của hiệu CỤ - CHUNG dệt có phần xuất sắc chẳng kém hàng của tây chút nào.

CỤ - CHUNG

63 Rue de la Citadelle Hanoi

Lời nói của hoa giấy

Mới xuất bản

SÁCH XEM TẾT TÂN-DÂN

Toàn những bài rất hay, rất vui, rất lý thú thuộc về Tết của các nhà Văn có tiếng viết riêng cho Sách xem Tết năm nay.

Ai không được đọc sách Xem Tết của nhà in Tân-Dân năm nay thực là uổng ! Sách dày 64 trang rộng. Giá Op. 20

Xin chú ý đến Ga Mới đầu cầu Paul Doumer Hanoi

Ở ngõ hàng Khoai (Rue Duranton) cạnh Gare Mới Đầu Cầu Hanoi số 54 và 56, téléphone số 268, có một xưởng nhận khoán làm các nhà, cửa, đồ sắt và bôn các thức gỗ: cây phiến và xẻ, (có xưởng máy cưa làm các thức cửa, litaux, lattis, các cái cửa lá chớp và cọc...) giá hạ nhất ngoài Bắc, công việc làm rất nhanh chóng được vừa ý các quý khách.

Các quý khách cần sự gì về việc mộc thì đặt ngay cho bản hiệu vừa khỏi mất thì giờ mà lại có phần lợi.

Ở ngoài gare Hanoi lúc nào cũng có gỗ về bôn.

Bản hiệu xin khai một vài thứ và bán chiếu khách trong ít lâu như lim một thước giá:

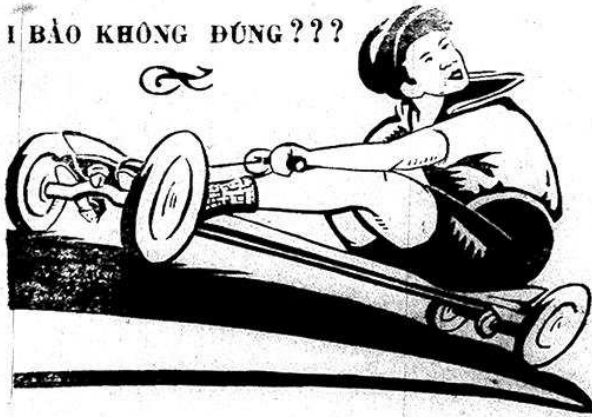
Rui lợp ngói 0n.027x0.027 Giá 0p056
Lattis 0m027x0.010 Giá 0p30.

Bản hiệu xin mách dùm các quý khách cần sự gì về việc làm nhà, và hiện đang cần các thợ mộc và thợ nề để đến mừng 10 tháng riêng Annam thì bản hiệu mở cửa hàng.

Kính cáo: Nguyễn-văn-Chúc Entrepreneur à Hano

AI BẢO KHÔNG ĐÚNG???

"AUTO FORT" là một thứ đồ chơi rất thích hợp cho trẻ con, vì nó làm cho:

- Bắp thịt nở nang
- Tinh thần sáng khoái
- Gân cốt cứng cáp
- Tiêu hóa dễ dàng

Chơi "AUTO FORT" không có gì là nguy hiểm, người sẽ được khỏe mạnh, nhanh nhẹn, lại thêm nên can đảm.

Ai cho những điều kể trên là không đúng, xin mời lại thí nghiệm tại:

Hiệu Phúc Long

43 - Phố Hàng Đậu Hanoi - giầy nói: số 251
Bán buôn và Bán lẻ

Làm giàu máy chõe

Mợ - Phạm-Tá phó ruộm bõ, hồ khéo thật, khấn mầu cà-phê sữa mà nếm như cà-phê sữa thật.

Cậu - May nhỉ! Sáng dùng khăn Phạm-Tá yếm tâm, ăn mà làm gì chóng giàu.

xa phòng thơm rửa mặt hiệu

MONDIA

CÓ BÁN TẠI

GIU-THUẬN-LONG
38 BOULEVARD CARREAU
NAM-ĐỊNH - A. RAZ
MOMAMED. 25 PHỐ
KHOÁCH MÃI PHỒNG

ĐẠI LÝ
ĐỘC
QUYỀN
LUNE-FAT
23 MẮNG BẠC
HANOI

ở đâu có phòng tắm, rửa mặt, khắp hoàn-cả, cũng phải dùng hương thơm, hiệu này, hiệu bột dùng đến hết không nên mua một thứ xa-phông khác

Cách dạy đàn lồi mới

(dễ học chóng hiểu hơn nốt đầu tây)
Vì ai cũng phải vào rừng tốn tiền lại phí công vô ích về sách đàn, bởi thế nên quyền « TÂN ĐIỀU CẨM » mới ra đời do một nhà danh-cầm nhất ở Nam-kỳ là Hồ-kim-Chí tiên-sinh làm phen dụng công khảo cứu ra một phương pháp rất mới mẻ, nay đã được hoàn toàn đặc sắc để hiến các bạn tri-âm.

Có cả các bài Saigon bài Huế và bài Tân-Ấy, nam, bắc, còn bài ca chính tay tác giả soạn ra toàn là vancouver về luân-lý cả chắc từ xưa đến nay chưa hề có quyển sách nào dạy đàn bằng nốt như thế bao giờ.

Khרון khổ 31x21, bia cứng, giấy tốt, dấn (nốt) rất rõ ràng bắt đầu ngày 15. Février 1933 số có bán tại nhà hát-giác bở-hở và các hàng sách khác.

Có gửi bán tại Tin-đức thư-xã Saigon.

Tiệm Đức Thắng

Bán thuốc lồi

148, Boulevard Albert 1er Dakao

Mách dùm

- Bác đi đầu mà vội thế?
- Tôi đi mời cụ lang Nguyễn-ngọc-Côn ở 26 phố nhà Hỏa về thăm cho cháu vì có ông hậu mách tôi rằng cụ Lang Côn là một nhà chuyên-trị chữa bệnh người nhớn và trẻ con rất thần hiệu.

MUỐN CÓ ANH CHUP LỒI MỸ THUẬT NÊN LẠI HƯƠNG - KÝ

NÊN HÚT THUỐC THƠM

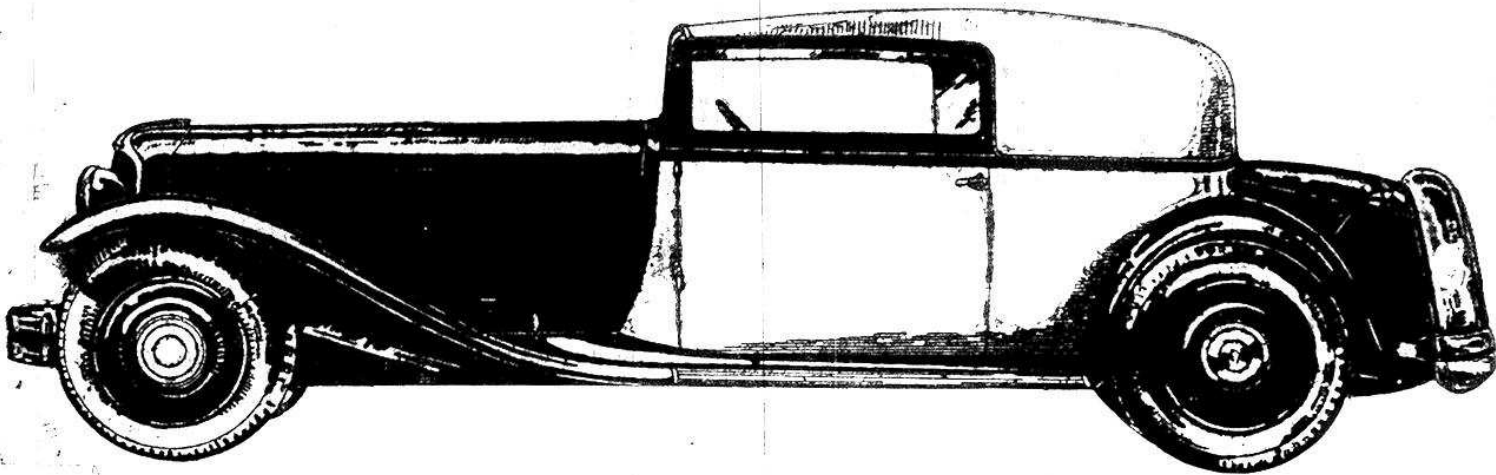
SWEET CARONAL

HIỆU

0,15

COMPAGNIE COLOMBE TABACS

CHÍNH THỰC XE CỦA PHÁP
MÀ CÁC NGÀI HOAN NGHÊNH HƠN CẢ

Xe Nerva Sport
hiệu RENAULT

8 máy một hàng

STAI

HANOI-HAIPHONG

ĐẠI-LÝ ĐỘC-QUYỀN

TRÊN ĐỒI LIM

Ngày giỗ tổ

Cứ ngày 13 tháng giêng là các ông chủ n... bay về hội họp giỗ tổ ở đồi Lim.

Đi xem hội

10 giờ sáng hôm 13 bước chân đến đồi Lim, mưa bay vừa tạnh, thời tiết thực có vẻ xuân ấm-ấm mà dịu dàng. Chợt Lim ở chầu đồi, lúc bấy giờ họp đã đông mà từ chơ lên tận đỉnh đồi, giải giác đã thấy một vài đám người đi xem hội, tình có, quê có, lên đấy rồi ngồi dựa mắt, nhìn nhau.

Hàng nước và quà bánh bày la liệt ở chầu đồi; mà người bán hàng phần nhiều là những cô xinh đáo để, ăn nói có duyên tẻ. Nhưng mấy bàn nước đã và thò lò vịn được đông người xem hơn cả, hội ở đâu chẳng thế.

Tôi qua đồi Lim vào làng Bưu xem con gái họ đánh đu. Xa xa đã thấy vòng người xúm quanh lấy cây đu, nhìn xem cô con gái què dương dần mình trên đu tre. Thấy người xem đông, cô lại càng trở tài, đu càng cao mà càng nhanh: áo quần cô theo chiều gió bay phấp phới trông rất vui. Mọi người ở giời nhìn lên không chớp mắt, thực đúng như câu thơ Xuân-Hương: người thì lên đánh, kẻ ngồi trông Mà cũng chỉ có thể thôi.

Một bông hoa

Cho nên đến lúc con trai lên đánh đu, thì mọi người tan tác rù nhau về cả, chẳng ai ở lại xem làm gì nữa.

Hát quan họ

Bên nam

Lúc trở về đồi Lim thì họ... thấy đông. Áo nhung, áo lụa mùi của các cô ở tình xen lẫn với áo nâu đen, thắt lưng cá vàng của các cô con gái vùng Lim ra xem hội.

Con gái vùng Lim

Cô con gái vùng Lim xưa nay vốn có tình là mặn mà dễ thương. Đồi mà bằng, cặp mắt bồ câu vừa trai tơ vừa

lành từ của cô lại làm cho cô đáng yêu hơn nữa. Cô ăn nói rất có duyên, tiếng cô lại nhẹ nhẹ, thanh thanh rất êm-ai, có vui vẻ và tự nhiên lắm. Người ta qui cô vì cô được cả người lìn nết, nghĩa là cô hay tinh nghịch, và nhất là cô dễ dàng, dễ bảo.

Hôm nay các cô đến cũng khá đông. Từ chơ lên để tình đờn, giải giác từng bọn một, các cô khoác tay đờng sát nhau, cười nói truyện trò vui vẻ. Trông các cô rất vui mắt, quần áo các cô mặc thật tươm tất gọn gàng, không phải chỉ toàn một màu nâu tối bay lẻo lẻo như các miền khác, nhưng toàn những màu tươi, đẹp; áo tư thân trong ngoài hai màu tươi thắm, yếm trắng tinh, gi-

yếm lụa thắt lưng mùi cá vàng càng với tà áo theo chiều gió bay phấp phơ. Có lẽ vì nước ngọt... đông mầu nên các cô vùng Lim biết trang điểm một cách vừa tươi vừa nhã nhặn.

Vì các cô xinh xinh như thế, nên ngày hội Lim là một ngày mong đợi của bọn trẻ ở tình và ở quê, trong mùa xuân ấm áp, đi tìm cái thú ái ân tình tú.

Ngày hội, các cô đã ra công ăn mặc, chúng tôi cũng vì các cô mà bao nhiêu bộ cánh mới đem

những là: cô em ở về đầu, năm nay bao nhiêu tuổi, có chồng chưa hay chưa có, mà nếu chưa có thì về với anh, em ạ - Chỉ hỏi vấn vợ có thể, chứ hàng của cô, họ cũng chẳng mua giúp được xu nào. Tuy vậy, ý bản cô cũng lấy làm thích, nên cứ bầy cô cười tít, con mắt trông lên, nhìn xuống biết bao nhiêu tình tứ.

Các cô hàng nước xem ra có ý tình nghịch lắm. Cô vừa cười nói, vừa liếc người này người nọ, ai có bông đùa cô cũng cứ tự nhiên, cứ môi trầu, môi nước. - trầu nước có tình đất gập đôi, gập ba, nhưng có vừa mới, có vừa đưa mắt, thì lúc bấy giờ ai còn nghĩ đến tên. **Tình... tú**

Cứ chớ nào có cô con gái đẹp là tôi thấy bọn con trai xúm đen, xúm đỏ vào tán truyện. Thời thì những người ăn-ai trăm năm đầu mà làm thế, êm-ai dễ siêu lòng ngay thẳng của gái quê:

- Này em, em đáng yêu quá đi mất!

- Sao có em xinh thế.

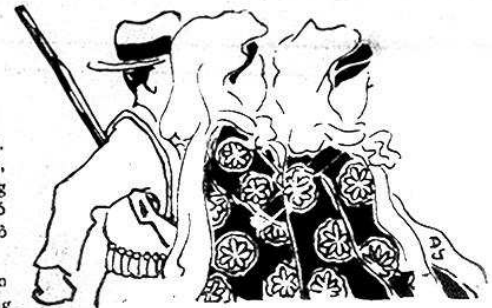
Đây là lời lẽ của mấy cậu tài về khoa tán, còn những kẻ vụng về thì chỉ biết nói vắn vớ - có một cậu môn men đến gần cô hàng nước, rồi ngượng nghịu se se hỏi:

- Này cô, đây có phải là hội Lim không nhỉ?

- Phải.

Yên lặng một lát. Thế rồi thôi, cậu cúi mặt ngồi im, còn có thì cứ bưng miệng cười ngật-ngheo.

Con trai tình và con trai quê, mỗi người dùng một khoa tán khác nhau, con trai tình thì câu cậu, mợ mợ, con trai quê thì bác gái, bác gái, kể ra thì cũng thân thiết như nhau cả. Nhưng

Một ông mang súng hai lòng đi hộ vệ hai cô

Phòng khám bệnh của Bác-sỹ Nguyễn-văn-Luyện

N° 8 Rue de la Citadelle - Hanoi

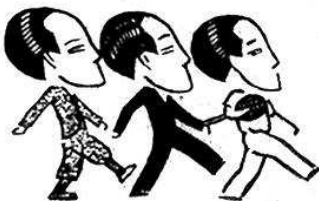
Téléphone 304

Có chữa bệnh bằng điện - Có phòng thủ vi-trùng. Chuyên-cửa bệnh dân bà, trẻ con. Nhà ở phố đường Thành (hay cửa Đông, hàng Da sau phố xe Đều) gần trường Cửa Đông Hanoi.

Các thứ hàng tạp hóa bán tại hiệu Vĩnh-Thịnh 134 hàng Bông đã từng được Quý khách công nhận là tốt và giẻ. Nhân dịp tết lại có bán thêm các thứ rượu mùi, nước hòa, phấn Cotty, kem Tokalon.

Tại hiệu Vĩnh Thịnh

Lại còn cả các thứ áo dùng về mùa rét, nhất là khăn quàng đàn ông.

PARFUMERIE KARDINOT PARIS

NƯỚC HOA « La Reine des Parfums » nước là « Bà chúa nước hoa » thơm rất lịch-sự, mỗi lần súc thơm ở một tuần lễ. **Lọ nhón: 1p50** **Lọ nhỏ: 0p85**

THUỐC BÔI ĐẦU rất hợp thời, không có gàu, chải một lượt được cả ngày không vỡa, thuốc rất thơm, giá lại rất hạ, chưa từng có thứ thuốc tốt như thế mà lại rẻ như thế bao giờ.

Fixateur Parisien

Fix Brillanbel

Brillantine Dollar

Lọ nhón 0p58

Lọ nhỏ 0p50

Lọ nhón 0p45

Lọ nhỏ 0p22

Thứ thường 0p25 Thứ Lux 0p30 Bán ở các hàng tạp-hóa to ở Hanoi. - Ở tình xa, ai muốn mua buôn mua lẻ xin viết hồi hiệu **VẠN-HOÀ** 46-48 Rue Tirant HANOI

Xin lưu ý đến nhà trong rặng Trần-Quang-Minh 199 phố hàng Bông Hà Nội

người ở tỉnh thì đến Lim được có một ngày, còn người ở quê thì phần nhiều là quanh vùng đó, nên được thua chưa chắc biết về ai.

Chỉ đáng buồn cho các bà, các cô ở tỉnh về xem hội : hội đã chẳng có gì xem, chỉ có người xem người, thế mà các bà, các cô không được mấy người để ý đến. Áo nhung đen, khăn san lụa trắng, các cô đánh đi lại để phô cho bọn gái quê xem : họ nhìn các cô mà khen đẹp, nhưng các cô ngờng mắt nhìn xa, có nhìn đến họ đâu.

Những tấm áo nhung các cô mặc, vòng xuyến các cô đeo đem đến cho bọn gái quê cái bình ảnh của sự sang trọng, ở tỉnh thành. Rồi những cô thôn nữ ngày thơ, biết đâu khi về qua vườn sắn, vườn tre của nhà, không mơ màng tưởng đến cái đời áo trắng mặc tron của các cô ở tỉnh.

Hát quan họ

Hội mỗi giờ một đồng. Trèo lên đỉnh đồi trông ra xa, trên những con đường nhỏ ngóng ngó qua cánh đồng, người đi xem hội lũ lượt kéo nhau đến như kiến ho. Cứ mỗi chiếc ô - tô đi trên đường cái, lại thêm được ngọt một chục các công tử Hà-thành và Bắc giắt nhau đến chân đồi rồi lăn vào đám hội.

Có một hàng người cần nhất cho hội Lim—không kể các cô con gái—mà

Chuyến sự Meo

không ai để ý tới họ, là bọn nam hát quan họ, nhưng họ thì dèy tới các cô lắm, đi lòng bè thấy cô nào xinh là mời trầu rồi nhất định bắt hát.

Hồi năm nay ít các cô đến hát như mọi năm, nên chỉ có hai, ba đám hát quan họ. Trong bọn có một cô xinh nhất, trông cô biết ngay gái đẹp vùng

Người lịch-sự tìm đến :

TAN-MY
TAILLEUR CHEMISIER

Tor kin -- 74, Rue de la Soie, 74 -- Hanoï

Rồi chẳng ai bảo ai, mọi người đổ xô nhau đến đứng xúm vòng quanh : họ chen vai thích cảnh như để đến gần người họ sợ người kia, rồi cái vòng người linh động ấy càng ngày càng thu nhỏ lại, giữ các cô ở giữa. Các cô có vẻ lo, nên cứ đứng xúm xít vào với nhau, rồi lại cho những cô bé ít tuổi đứng chung quanh để làm cái giàng ngăn cản.

Bọn nam hát hết sức mời, mà các cô cứ từ chối không muốn hát, chỉ muốn phá vòng vây ra, nhưng thực ra con gái vùng Lim đã biết hát thì mê hát lắm vì cả rằm mới được có một ngày,

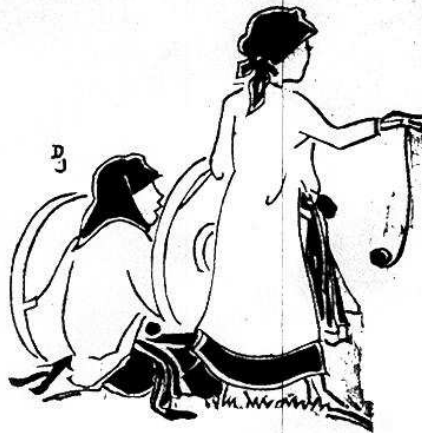

Cảnh huyện Tiên-Du

Lim : đôi mắt bồ câu lúc nào cũng như âu yếm thương yêu ai. Cô mặc ba thứ áo mùa, lại thêm khăn tay lụa, quả đào bạc buộc ở thắt lưng, ra về con nhà lắm.

họ không bao giờ bỏ, nên tuy bị ép chặt vào giữa mà các cô còn dùng dằng nửa ở nửa về.

Người trong vòng xô đẩy nhau, tiếng

Nhà quê tân-thời

cười, nói ồn ào :

- Đứng yên cho người ta hát chứ !
- Ô hay, cái ông này làm gì thế ?
- Đứng yên chưa đủ, xin các ngài để yên cái tay cho.

Ái nấy yên lặng một lát, lắng tai nghe Tiếng hát cất lên dịu dàng thong thả — các cô con gái nhìn nhau, con mắt say sưa, bao nhiêu tình (tần điệu) để vào

Có bán hàng đắt hàng nhất

câu hát, các cô ngăm dài ra và giọng tiếng cho đều :

...Hỡi người nhân tình dấy ơi...

Áo hoa ướt đầm, này ấy ai ơi... giọng nước xuôi...

Tiếng hát khi lên cao, xuống thấp, trong và sang sảng, ngân dài ra như dư âm vắng vắng của tiếng chuông, diễn cái tình mộc mạc và ngày thơ của các cô gái thôn quê.

Các cô cứ hát, như đắm đuối say mê vì những lời ái-ân, âu yếm. Những câu hát của các cô, chẳng ai nghe nữa. Họ chỉ thấy xô đẩy chen nhau vào đến gần. Tôi ngẩng nhìn mọi người : trong cái không khí ấm-áp nồng nàn, sắc mặt bừng đỏ, con mắt long lanh, đắm đắm nhìn các cô con gái dương hát.

Giờ đã về chiều— cái đêm ấm của buổi chiều xuân này, những cái đưa mắt, mỉm cười của các cô con gái đã âm cho trái tim của các cậu trai tơ hồng hội.

(Xem tiếp trang tư)

Người lịch-sự tìm đến :

TAN-MY
TAILLEUR CHEMISIER

Tenkin -- 74, Rue de la Soie, 74 -- Hanoï

MÙA RẾT ĐÁ TỎI
Phổi yếu sinh ho, sớm không điều trị, lâu thành lao xuyễn,
có một không hai

BỒ-PHẾ THÀNH DƯỢC

Trừ đờm, trị ho, mát lao, hết xuyễn, giúp ích cho người, công thật chẳng nhỏ, có dùng mới biết

Lọ con	Op.40
Lọ lớn	Op.80

ĐẠI-QUANG DƯỢC PHÒNG
47 phố Hàng Đường Hanoi — Giấy nói số 805

(Tiếp trang 3)

Một con chim quý, tai to mắt lớn, râu năm chòm cũng về giờ tổ

Các bạn con trai nhả nhận, ngọt ngào ban sáng bây giờ đã thành ra những người số sàng, chớt nhả. Những lời ní non âu yếm đã làm lãng cái « mẩn » của họ - gặp cô nào cũng sán gần, lá lời cười nói, rồi ôm chàng vào lòng hóa vội hôn vàng, mạt các c) có trống cự hay van xin.

Trên đường cái, phía trước đôi, hai cậu công tử lán thời giữ nón và lời kéo một cô con gái quê - khôn nạn cô bé có lẽ vì tiếc cái nón, nên cứ phải lẻo đẻo theo để hai cậu bá cổ ôm vai - tuy xa không nghe rõ tiếng nói, nhưng trông những lúc hai bà sít nhau, giải yếm cô bay tung, tóc cô bung xòa cũng đủ, rõ có hết sức trống cự mà không nổi

Ông này có lẽ cũng đi bán qua

Trong này họ xúm đông ở chầu đời nhìn ra, chỉ chỗ, bàn tán :
- Kia, thật là họ điển tuồng !
Rồi họ cười ở với nhau, ra vẻ đắc chí lắm.
Một cô trở về qua ruộng, chẳng may một vài công tử đón đường rồi họ truyền cò, như ta truyền quả bông, cô đêu

xuống bao bọc lấy đời. Lím lăm, tiếng nơi nghe như khế và xa. Con cô con gái thấy sự đáng sợ, mình là nguy hiểm, cứ quanh quẩn sát lấy nhau, kéo khăn xuống lên rồi thu hai tay vào bọc đứng yên lặng.
Trong bóng tối nhấp nhô, ta lại thấy bóng người sò lấy nhau. một cô

Nghìn-tâm như bóng lũng quán.
Gió mưa che chở cho thân cái dang.

người nào người này lại giữ lại một chút.

- Này toa, bắt lấy nó.
- Đừng để cho em chạy.
Tiếng kêu khóc của cô bị tiếng cười và tiếng reo hò che lấp mất. Thân cô có thể làm quả bóng như thể được mãi, nếu không có một vài người tuần phiến mang giáo mác ra can thiệp

hàng cá bị hai người chòng ghẹo, gỡ mãi không ra. thúng cá dể tung, mấy con cá giặc lấp lánh sáng trên cỏ ướt sương.

Trong cái không khí yên lặng của đêm xuân đậm ảm, ta nghe thấy tiếng thì thầm to nhỏ, tiếng quần áo sột sạt những lời âu yếm hay van xin, thổ thổ trong sương mù....

Trời đã bắt đầu gần tối, sương mù

VIỆT-SINH

NGƯỜI LỊCH-SỰ TÌM ĐẾN:
TÂN-MỸ
TAILLEUR CHEMISIER
74, RUE DE LA SOIE - HANOI

Phong dao hội Lim

Công tử Hanoi. - Tiết xuân gặp buổi hôm nay,

Mấy khi hồ dễ tới đây gặp miên,
Ta ra vườn sán tự tình,
Hội hè tiếp nập linh đình mạt ai.
Tiểu thư cầu Lim. - Thoạt nghe lời nói em tai,

Xin mời chàng hãy tam soi khâu trầu.
Này trầu, này vôi, này cau,
Không trầu trò truyện lấy dầu mận nồng
C. T. H. - Nàng mời, muốn cầm ơn lòng,
Con trai Hanoi vốn không sợ trầu.

Thực tình chàng đim chề đầu,
Gói khăn xin giữ miếng trầu làm duyên.
T. T. C. L. - Trầu này tự tay em tằm,
Trầu vàng vôi tía, cau mềm lại tươi.

Khuyến mời cốt để chàng soi,
Kéo mai trầu héo, cau ôi ích gì?
C. T. H. - Thấy nàng mời mọc năn nỉ,
Lòng ta tuồng nhưng nể vì lẩn thây.

Không an sợ nàng lúi tay,
An vào thời lại sợ say đứ đừ...
T. T. C. L. - Yêu nhau xin chớ chối từ
Chàng còn nghi ngại ngần ngại nỗi chi?

Hay trầu tằm vụng chàng chề ?
Hay là sợ củ búa mẹ, ngại giàng ?
C. T. H. - Khéo sao ! lời nói lạ lùng !
Chẳng là không xét tâm lòng cho nhau.

Bà mẹ nào ở đầu trầu,
Ở đời con mắt đạo, cầu lẳng lơ !
T. T. C. L. - Thôi đừng tâm tính phất phơ
Ngắm xem lời nói ồm ồm khó nghe.

Chúng em là gái thôn quê,
Củ đầu cặp mắt búa mẹ hời chàng ?
C. T. H. - Nàng đừng nói nhún nhủ nàng,
Chẳng tình cũng tiếng gái làng cầu Lim.

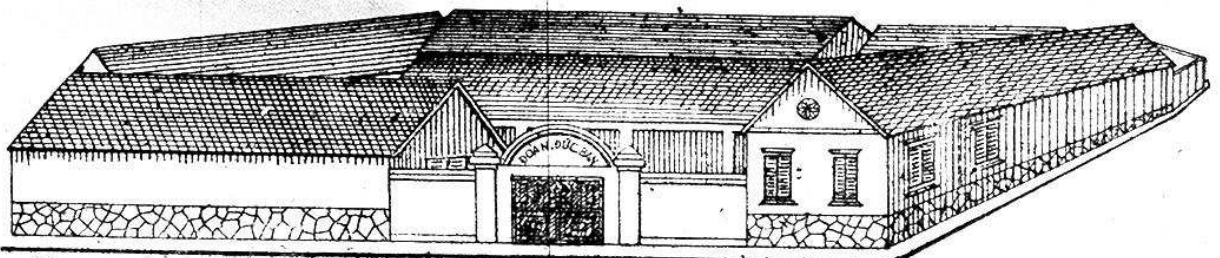
Chỉ vì đôi mắt lim đim.
Mỗi năm mới nhớ hội Lim mò về !
T. T. C. L. - Chúng em ở chốn thôn quê
Quanh năm công việc nặng nề luẩn tay.

Ngày xuân gặp hội hôm nay,
Một năm mới được một ngày tìm hoa.
C. T. H. - Hữu tình ta đã gặp ta,
Trầu ăn đồ thắm, bả là tri âm,

Nói xa chỉ nữa nói gần.
Cùng nàng muốn tình trăm năm vương tròn
T. T. C. L. - Vì bằng thực tấm lòng son
Trăm năm kết ngãi thời còn chỉ hơn.
Cùng nhau gấu bó keo sơn,
Đường như con bướm chừa vờ lại bay.
Công-tử Hà-nội và Tiểu-thư cầu Lim cùng hát :
Một lời vàng tác dạ này,
Hãy về hỏi mẹ cùng thầy xem sao.
Bao giờ của dấn, tay trao
Bấy giờ ta sẽ rời rào ai ăn !

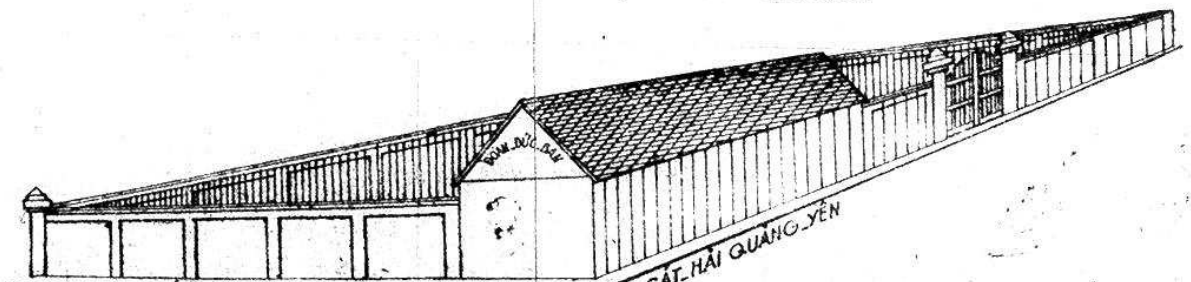
TU - MÔ

Cửa hàng bán
Nước Mắm
32 Phố bờ sông
Hàng Nâu
(Quai Clémenceau)
HANOI

XUỐNG LỘC NƯỚC MẮM TRẮNG CỦA M. ĐOÀN ĐỨC BAN TẠI CÁT HẢI QUẢNG YÊN

Phố bốn
Tàu Thủy
Rue Maréchal Foch
HAIPHONG

XUỐNG MUỐI CÁ CỦA M. ĐOÀN ĐỨC BAN TẠI CÁT HẢI QUẢNG YÊN

Cửa hàng và xưởng mắm do M. Đoàn Đức-Ban quản trị lấy

.. từ nhỏ đến lớn ..

Niên lịch thông thư lại ra đời

Năm Nhâm-thân đã qua, tướng « con khỉ » nó cũng theo năm ngoài nó đi biệt tăm biệt tích, tướng nó đem theo nó những chuyện, những sách cùng một tính chất như nó.

Thế mà có người còn ngỡ rằng nó lại theo « con gà » nó về ở đất Việt. Ai có chút ngờ vô lý ấy, nên mua quyển Niên lịch thông thư của ông Ng-vân-Vinh mới xuất bản mà xem, xem cho rõ ràng năm nay là năm con gà nó gáy, không phải là năm con vượn nó hét, xem cho rõ ràng quyển sách của ông Vinh không có tính chất con vượn đâu!

Phải, con vượn biết đâu xem ngày tốt xấu mà xuất hành hay tế lễ, con vượn biết đâu trọn kiêu đất đẹp để gửi thư cho con cháu có phận nhờ. Chỉ có người ta mới biết vậy, đã biết vậy, thì nên tranh nhau mà mua quyển Niên-lịch thông-thư mới.

Niên-lịch thông-thư năm ngoài đây lấy số tử-vi. Niên-lịch thông thư năm nay bàn về địa-lý, ông Vinh thực là một lòng vì dân vì nước, muốn cho ta theo con đường mới, tìm đến cái văn-minh mới.

Chúng ta chỉ nên theo gương ông, tìm một kiểu đất tốt, năm xuống rồi hi-sinh cho con cháu chóng được phát!

Chuyện của ông Thanh-tùng-Từ ở Ngộ-Báo

Trong số Ngộ-Báo ra ngày mồng 5 tháng hai năm 1933, ông Thanh-tùng-Từ (cái tên nghe lâu lắm thay!) có đăng một chuyện đề là « Chấn bệnh phúc ».

Chuyện ấy có một cái đặc sắc: nó không phải là viết bằng chữ quốc ngữ, không tin ông đem chuyện ấy mà đọc cho tận thân của ông nghe!

Ông muốn giảng nghĩa vì sao mà người ta yêu nhau, sao ông không nói ngay những lẽ gì làm cho người ta yêu nhau, can gì ông lại phải viện, nào «gã hải nhi Eros, con nữ thần Aphrodite» nào lối câu nguyện (pétition de principe) nào « cách trả lời idem peridem » nào « Don Juan », nào « nhân loại triết lý học (anthropologie rationnelle), « hạng đa sầu » (tempérament atrabilaire) nào « tinh thần tương hợp (affinité intellectuelle), cause efficiente, cause finale, psychologie, sophisme d'induction incomplète, factum, vân vân...? Trời ơi! đọc xong câu chuyện của ông Thanh-tùng-Từ muốn phát khóc. Ông Thanh-tùng-Từ ơi! ông có muốn cho hàng xóm láng giềng phục ông đã nhồi vào óc được mấy câu sáo của bộ triết lý học, thì xin ông viết bài đại luận về triết lý, bí đặc như văn cụ bảng Hoàng, chứ ông đã viết chuyện ông nên noi tiếng annam cho chúng tôi hiểu với!

TỬ-LY

Có ăn mới có vui

Người annam mình có ăn mới có vui có ăn mới nên công, nên việc. Xuất đầu năm cho tới cuối năm, chỉ những ăn là ăn: tết ăn, hội hè ăn, việc làng việc nước ăn, toàn ăn cả.

Cho nên, việc làng không có ăn chẳng ai đến — việc nước không có ăn chẳng ai bàn — ngày tết nhất, hội hè không

có ăn không ra hội hè, sao ra tết?

Người ta ở đời phải ăn để mà sống? Nhưng sống rồi lại để mà ăn!

Kiêng

Mồng một đầu năm, người mình có làm cái kiêng: kiêng nói tục, kiêng chửi rủa, kiêng đánh nhau, đều là những cái kiêng tốt cả.

Nhưng ngày mồng một cần thận kiêng bao nhiêu thì xuất năm lại nói tục, lại chửi rủa, lại đánh nhau bấy nhiêu. Ủ mà cũng phải, người annam mà không nói tục, không chửi rủa thì sao ra người annam?

Hoàng-Tích-Chu

Đêm hôm 29 tết, ông Hoàng-tích-Chu đã tạ thế.

Ông mất đi, mới có 35 tuổi, đang cái tuổi xuân mạnh mẽ và nhiều hy vọng, để lại mối xót thương cho những người đã cùng ông quen biết.

Trong ba tháng, cái sức mạnh của ông không đủ để trở lại với sức bệnh, rồi, thương thay! số phận đã định rằng ông mất sớm, giữa lúc đang theo đuổi những công việc ông định làm: nghị viện Bắc-kỳ thế là từ nay vắng tiếng một người dân hiền lúc nào cũng nhiệt thành bênh vực quyền lợi cho dân, mà làng báo ta thiệt mất một « người linh tiên phong » tự đương cái trách nhiệm đi đầu trên con đường mới.

Tôi không phải nói đến cái thân thế liêng của ông, những cái tư tưởng, hành vi trong cái đời tư của người đã mất mà người ta phải kính trọng. Tôi chỉ biết đến ông là một người làm báo và một người thay mặt dân ở nghị trường, nghĩa là một người giúp việc cho xã hội. — Ở đây ta phải nên thành thực mà nhận rằng ông cũng đã hết lòng và đã giúp ích cho ta một vài phần.

Dù ai nói thế nào đi nữa, ông cũng vẫn là một người có công với báo giới nước nhà-một người làm báo biết yêu mến và kính trọng cái nghề của mình.

Ở Pháp về, làm chủ bút tờ Ngộ-báo, ông đã phỏng theo các nhật trình Âu-mỹ cái cách tờ báo nước ta: xếp đặt tờ báo cho có vẻ mỹ quan, và làm cho tờ

báo thêm hoạt động, có liên lạc mật thiết với người đọc.

Ông lại tỏ bày ý kiến tờ báo (nghĩa là ý kiến của ông) bằng một lối văn riêng có đặc sắc. Lối văn ấy, một đôi phần đã giúp cho nhiều người vượt ra ngoài những cái khuôn sáo cũ của văn chương cũ. Tuy lối văn ấy đã gây ra một hạng « văn sĩ » có cái văn nó chẳng ra văn, vừa rắc rối vừa khó hiểu, nhưng đó không phải là lỗi tại ông, chỉ lỗi tại những người bắt chước ông mà không xong.

Trên báo, ông mạnh bạo hô hào những việc có ích, ông lại dùng tờ báo để vận động trên con đường chính-trị eo hẹp ở nước ta. Trong nghị trường Bắc-kỳ ông là một người trẻ trong một bọn trẻ lúc nào cũng được cái bằng hai làm việc.

Người ta có thể trách ông không khỏi là một người không am hiểu những vấn-đề khó khăn sinh ra trong cái lúc giao thời này. Những vấn đề có quan hệ đến sự sinh hoạt và tinh thần của một nước, muốn hiểu biết được phải có một cái học rộng và chắc chắn, nhiều kinh nghiệm về cuộc đời, là những cái mà ông Chu không có. Thật ra, ông Chu không phải là một nhà lãnh tụ, mà đối với mọi việc, ông không có cái óc sáng kiến. Ông cũng lại không có một cái định kiến rõ ràng về những việc ông làm.

Ông chỉ là một người ưa hành động, những sự hành động ấy muốn có kết quả tốt tất ông phải có người đưa đường dẫn lối, hay một mục đích gì để theo đuổi.

Tuy vậy, ta không thể không công nhận rằng ông có cái lòng nhiệt thành, hăng hái và can đảm làm việc, đó đều là những tính tốt của tuổi trẻ. Mà thật vậy, ông Chu là một người trẻ, trẻ không những ở tuổi mà ở cả tư tưởng và việc làm.

Vì vậy, nên dầu có sao nữa, bọn thiếu niên đối với ông cũng có chút cảm tình: nay ông mất đi, ai cũng vì ông mà ngậm ngùi, ai cũng thương tiếc một thanh niên có thể là một người bạn.

VIỆT-SINH

Con rồng

Lưỡng Long châu nguyệt

Bàn ngang.

Từ đời nào đời nào đến giờ, ta vẫn cứ yên trí rằng đất có long mạch, đào lên thấy lăm khi nước đỏ hồng như máu, ta vẫn yên trí rằng đi-hải ông cha ta chôn vào kiểu đất hay, con cháu sẽ phát đạt, được vinh hoa phú quý.

Từ ngày nền văn hóa Thái-tây tràn sang cõi Viễn-Đông, bọn thanh niên hầu như không thể nữa, thật là ngược cưỡng lắm thay!

Họ không biết rằng họ có ăn có học, cũng là nhờ đến ngôi mộ tổ được yên lành. Họ cũng không biết rằng họ ốm đau, là vì động mồ động mã, cứ đi tìm thầy tìm thuốc, chữa chạy làm sao cho khỏi được! Họ cũng không biết rằng cả một nước Nam này được ấm êm yên vui mà làm ăn cũng nhờ vì con sông Nhị-hà, cái long mạch cả của một non sông gấm vóc của con cháu Rồng-Tiên!

Bọn thanh niên ấy đã không biết ơn những thầy địa-lý đã để mồ cho ông cha họ, bọn ấy lại còn giậm vin lấy lương tri và nhỡ phải của Thái tây để phá đổ những lý thuyết về địa lý, nghe mấy trái tai làm sao?

Họ bảo rằng thời khoa học, theo lẽ phải, đất núi chỉ là đất núi, sông gò chỉ là sông gò, mà những kiểu đất hay chỉ là vì sự tình cờ mà sinh ra, không có ảnh hưởng gì đến đời người. Nhưng khoa học nào có phải là của ông cha ta để lại cho ta mà bắt ta phải theo, lẽ phải đâu có phải là quốc tuý quốc hồn của ta, mà bắt ta phải phục.

TỬ LY

Rời đây sẽ tết cả năm

Nếu mỗi nhà có một cuốn :

Sách mùa xuân xem tết

của Nhật-Nam Thư-quán 26 Hàng Bông Hanoi mới xuất bản ngày 30 tết thời quanh năm lúc nào đọc đến cũng vui như tết.

Thật vậy, sách ấy có nhiều văn-chương tiêu-thuyết rất hay và tranh vẽ đẹp. Những bài vẽ trong sách vui từ đầu đến cuối. Cam đoan là một món quà để thưởng Xuân có một không hai. Lại có cả mục nói rõ về các ngày hội lớn của tant gười ta hiện nay như Giỗ-trần, Chùa Đòng-quang, hội chùa Đệ-thích, v. v. . . Nhà danh-hoa NAM SƠN vẽ bìa Giá Op30. Như vậy chẳng cứ gì trong mấy ngày Tết. 3 tháng xuân, mà đến cả năm, lúc nào xem đến cũng đều do-đương, phần-khởi như khúc đờn « XUÂN TINH ĐIỀU NGŨ » của ông Hải-Khiết là một nhà danh cầm « Tác giả cuốn sách dạy ĐÀN HUẾ và CÁI-LƯƠNG » giá op50.

Ở xa mua lẻ, mỗi cuốn thêm cước op20. Thơ và mandat chỉ để như vậy:

Nhật-Nam Thư-quán
26, Hàng Bông Đêm - Hanoi

« Những câu thơ tự-nhiên và linh-
« hoạt của tác - giả (Văn - Học)

Mảnh Hờn Thơ

« nó như một cơn gió trẻ-trung
« thổi vào cõi lòng ta vậy»

(Ngộ-Báo số 1240 ngày 2-10-31)

VUI... CƯỜI...

Cũng như không

Trên xe lửa, chủ hỏi đầy tớ:
 — May có nhớ mang chìa khóa va-li không?
 — Có, nhưng mà...
 — (Giọng gắt nhưng mà thế nào?)
 — Nhưng mà con bỏ quên va-li ở nhà.

Ngày tốt cũng vớt đi

Vợ chồng ông chủ nhiệm kiểm chủ lịch, bán nhau về sự mời khách ăn tiệc, chồng nói:
 — Tôi đã xem ngày rồi viết thiệp mời vào ngày mồng năm.
 — Mồng năm, ngày con nước, kiêng.
 — Người ta trọn ngày cốt ở lịch, chứ nệ những cái truyền khẩu thế thì hủ quả: (nói nhanh như thuốc lỏng) Hôm ấy trước đây, tam hợp lại có một đồng nghị: nháp học này, tiến quan này, lễ tự này, kết hôn này, hội hữu này, mình mời khách thì tốt.
 Vợ vừa nghe vừa gỡ lịch: nhưng hôm ấy chủ có ai đi đâu, mà cái đồng « nghị » này cũng vớt đi mất.
 — ?
 — Tại hôm nay kỳ xuất hành đây này.
 Nguyễn công-Dy

Thế là còn may đấy

Bữa ông B đi chơi, lúc uống rượu xong thảng Cu nó làm thế nào chẳng biết m... ở với một cái cốc. Mẹ nó mới mắng, nó giãi lời: thế là còn may đấy.
 — Tại sao thế?
 — Vì nó mới vỡ làm hai, chứ nó vỡ nát lại mới công lắm nhá, mình vỡ nữa.
 Ăn hết đi
 Lúc ăn, tiệc đưa bé ăn hết hai phần đĩa bánh mứt. Có một người bảo nó, nếu may có con mà nó ăn như vậy thế này thì may nói thế nào?
 — Thì tôi nói, may hãy ăn hết cả đi.
 D.V.C. Quai nhơ

CUỘC THI TRUYỆN « VUI CƯỜI »

Bắt đầu từ số 23 bản báo mở một cuộc « thi cười » Trong mỗi số, sẽ đăng lên độ bốn, năm bài mà bản báo xét ra là hay nhất
 Hết bốn kỳ sẽ có hai giải thưởng Giải nhất một năm báo, giải nhì nửa năm báo để thưởng hai bài hay nhất trong bốn kỳ báo ấy.
 Mỗi bài không được quá ba mươi giờ.

Xin để chỗ ở cho rõ ràng, để tiện việc gửi báo biểu.

CUỘC THI TRANH KHÔI HẢI

Mỗi số báo sẽ có đăng vài bức tranh hay nhất.
 Hết bốn kỳ sẽ có hai giải thưởng: Giải nhất một năm báo.
 Giải nhì nửa năm báo.
 Tranh vẽ chiều giải 18 phần, chiều cao 10 phần, có lời chú thích hay không cũng được, miễn là buồn cười

Mấy lời nhân trần

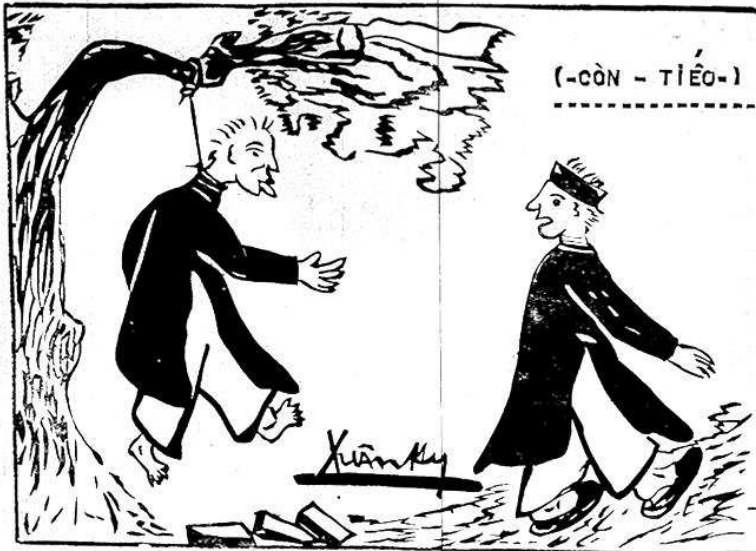
Có nhiều người hoặc bắt chước chuyện cười hoặc dựa theo chuyện cũ hay chuyện nước ngoài mà làm bài « vui cười » Trừ một vài chuyện đã phổ thông ai cũng biết, còn thì không tài nào mà kiếm soát cho khắp được, vì lẽ ấy nên những bài nào hợp phong tục Annam mà có vẻ tài kỳ, đặc biệt, thì bản báo cũng cho là trúng cách.

Phong-Hóa

Kính cận thị

— Thưa chú, có phải chú đeo cái kính của chú vào thì chú trông mọi vật đều lo lên có phải không ạ?
 — Ồ! Thế sao, cháu?
 — Thế thì những khi chú mua kẹo cho cháu, chú đừng đeo kính nhé!
 II
 Sử ký
 Thầy — Vua Lê-thái-Tổ chết bao giờ?
 Trò — Thưa thầy, ba con không nhận

Tranh dự thi—Số 21

— Nà ông kia, sao ông lại đi giầy của tôi?
 — Ấy, để tôi mượn tạm, ra Cầm bảo ở đây có người thất củ

được giấy cáo phó!

III

Địa dư

Thầy — Nước nào bé nhất hoàn cầu?
 Trò, (gãi đầu, gãi tai, trịnh trọng, trông xuôi, chợt nghĩ ra): — Thưa thầy, nước tiểu ạ!

Của V. D. Hảiphong
 Ở tòa án

Quan Chánh — Sau khi đã giặt anh may, thì may làm gì?
 Tội nhân — Bơm, sau rồi, con để tang anh con,

Của N. T. T. Phú-Thụy

Vấn tá chân

Cả sa văn-sĩ — Tôi rất thích một bài văn tá chân mà cổ bạn cũng không sao làm được.
 Tô-mở văn-sĩ — Khó gì cái ấy, để tôi làm cho ma xem.
 — Thật nhé, là n... thì, mai tôi lại xem mấy.
 — Ừ được.
 Sáng hôm sau, Cả sa văn-sĩ hỏi Tô mở văn-sĩ bài văn tá chân đâu?
 Tô mở văn-sĩ: còn đương làm gì giảng, nhưng anh hãy xem kìa: đưa xem có ưng không?
 Cả sa giờ ra đọc:
 Văn tá chân.
 Chân cũng như tay, có năm ngón, ngón to, ngón nhỏ, ngón giải, ngón ngắn, cũng có móng như móng tay...

Đanh sách những người dự thi

00 K. kể số: 1 tranh — N.N. Radeaux Hanoi; 3 bài Thuyết Phú Thuy; 14 bài — V. V. T. Voiles Hanoi; 3 tranh — V. D. Misson Hảiphong; 8 bài — L.N.R. Protect Hanoi; 2 tranh — N.V.N. Papier Hanoi; 2 tranh — N.D.H. Colon Hanoi; 1 tranh — H.K.T. Carreau-Hanoi; 3 bài N.T.H. Trippenbach Hanoi; 1 tranh — N.K. Djolye Hanoi; 4 bài, 2 tranh — T.V.D. dit D.L. Desbordes Hanoi; 3 bài D.K. Mỹ Khê Kiến An; 1 bài, 1 tranh — L.V. M. Tourane; 3 tranh — P.C.T. Đông-nhân Hà-lông; 1 tranh 1 bài — T. Trentinian Hưng-Yên; 2 tranh — T.V.Q. Protet Hanoi; 1 tranh — N.H.B. Paul Bert Hanoi; 5 bài N.V.N. Assistance Vientiane; 3 bài — L.M. Gal Liê Saigon; 5 tranh — X.H. Car not Hanoi; 1 tranh,
 Của N. H. B.

Tết năm nay các ngài dùng giầy gì?

Giầy Kim-Thời

(Marque, dessin et modèle déposés)
 Kiểu rất đẹp, mũi làng Hoa-kỹ rất tốt, đế cao-xu đen đúc ở bên Pháp, đi bền gấp bốn lần đế da hay đế crêpe, không trượt và toét ra như đế crêpe, trông đẹp và nhẹ như đế da, đi mưa không thấm nước. Giá rất hạ.

Bán buôn và bán lẻ:
VAN-TOAN
 95, Phố Hàng Đào. 95
 HANOI

TAN-THANH
 145 HÀNG BẠC HANOI
 ĐÔNG CHỮA VÀ BÁN BỒ ĐỒ PHỤ-TUNG XE TAY
 KIỂU MỚI GIANG-ĐẸP GIÁ ĐẸ

GÁI VÙNG LIM

Gió thổi mạnh, trời nắng rực rỡ. Cảnh đồi Lim hôm 13 tháng giêng tựa như một cái chợ họp đủ các hạng người, nhưng không ai mua, không ai bán, chỉ đi đi lại lại nhìn nhau cho mát thì giờ.

Các cô con gái quê, khăn vuông đồng tiền, áo nâu nện, thắt lưng cà vàng lẫn với bọn thiếu nữ Hà thành, khăn san áo mùi, trông phấp phới như một bày tiệc họp cảnh chợ trời.

Giơ dãi chân đôi, ba chàng công tử đứng bên cạnh cái ô-tô con như giùng giàng nửa ở, nửa về. Một chàng tay mở cánh cửa ô-tô nói:

— Thôi về thôi các anh! Chẳng có món nào khá cả!

— Thì ở lại nghe hát đả!

— Hát thì ra gì... Về...

Nói đến đây thì chàng ngừng hẳn lại, mắt đắm đắm nhìn xuống con đường ruộng. Hai chàng kia cũng quay lại, nhìn theo rồi cả ba như bị thôi miên, đứng đờ người ra. Trên đường ruộng, một cô con gái đi tới: mắt trong, môi thắm, vẻ mặt tươi như mùa xuân.

Một lát ba chàng đưa mắt nhìn nhau, cùng nói:

— Hay ta ở lại?

Cô bé cũng vừa tới, lúc đi qua một ba chàng thì đưa mắt nhìn cả ba rồi cúi đầu, mỉm cười, cố về làng lờ, tinh nghịch.

Ba chàng không bảo nhau mà cùng bước theo cô con gái lên đồi. Cô bé lẻ người ở vùng làm đồi, nên đi lên nhanh nhẹn thoăn thoắt, làm ba chàng theo mệt. Lúc lên đến ngọn, cô bé đứng nhìn ra bốn phía, không để ý đến ba chàng, gió đưa tà áo và thắt lưng bay phấp phới. Ba chàng mon men lại gần, chưa kịp nói câu gì, còn một thờ hồn hèn, thì cô bé quay lại nói nửa ngày thơ, nửa đùa:

— Lúc này ba ông lên giốc với chắc mệt...

Một chàng nhanh nhẩu nói:

— Chúng tôi mệt vì cô em đây.

— Cám ơn ông... Các ông đi xem hội.

— Chúng tôi nữa đi xem hội, nữa đi xem người.

— Người vùng chúng em thì bằng thể nào được các cô ở tỉnh thành!

— Phải, chỉ trừ có cô em đây ra!

Cô bé cúi mặt, như có vẻ thẹn.

— Cô em ở gần đây?

— Không, em ở xa đây lắm. Ở tận trong kia.

— Tận trong kia là đâu?

Cô bé trở tay về phía xa xa, bảo:

— Ở tận đàng sau cái đồi cao kia kia.

— Ở xa thế mà cô cũng chịu khó ra xem hội?

— Chúng em ở nhà quê, chỉ có ngày hội là vui thôi. Hội nào em cũng đi, mà chỉ đợi đầu có hội để đi chơi.

— Tên cô em là gì?

— Người ta vẫn gọi em là Đào.

— Nhưng thật ra cô em tên là gì, cho chúng tôi rõ để lần sau gặp mà chào.

Bỗng tự nhiên cô Đào không duyên không có, nhếch nhếch, bước xuống đồi.

Ba chàng lại bước xuống theo, lúc cô bé đi lên vào đám đông người thì không thấy bóng dáng nữa.

Ba chàng tăng hứng tìm đầu cũng không thấy, mà từ lúc đó, đến khi trời

xâm xẩm tối chỉ bận đi tìm cô con gái đẹp mà kỳ khôi ấy. Sau ba chàng phải nghỉ đến đường về, vì trời đã tối, trên đồi không còn ai, những người bán hàng cũng lục tục gánh chõng về cả. Người lái xe vừa bật đèn, sắp cho xe chạy, thì giơ ánh đèn hiện ra một cô con gái. Ba chàng cùng buột miệng nói:

— Chính đó!

Cô bé lấy tay che một bên mắt cho khỏi chói, rồi hỏi:

— Ba ông bây giờ mới về?

— Phải, còn có em ở lại đây?

— Không, chúng em cũng về làng.

vào bàn tay, rồi mỗi người để một ngón tay vào. Cô bé bảo:

— Khi tôi cụp bàn tay vào, tôi nắm phải ngón tay ai thì người ấy được bả đèn trước.

Đến khi cô bé ú tim ừ... ập bàn tay lại, thì cả ba chàng cứ dèng đợn tay, không ai rút ra cả. Rồi cả bốn người cùng cười. Cô bé như ngân người ra, rồi ngáy thơ:

— Thế không được! Em nhắm đấy!

Bây giờ làm lại, ai bị nắm thì bả đèn sau rồi.

Cô bé nghĩ một lúc rồi lại nói:

— Như thế lười thôi lắm! Thế này tiện

— Xa thế mà cô giám đi một mình? Có bằng lòng để chúng tôi đưa về tận nhà, kéo đêm tối lắm.

Cô bé đưa mắt thật tinh, nói se se:

— Sự phiền ba ông quá!

— Không, cô đừng ngại, chúng tôi có đem đèn bả đi theo.

Người lái xe nói:

— Ba cậu không về, ông con mắng con chết.

— Anh sợ mắng thì anh về một mình trước đi.

Thế rồi bốn cái bóng đi thẳng vào trong quăng tối.

Đi khỏi đồi Lim, thì cô bé thốt nhiên nói:

— Sắp đến cái cầu, ông nào có đèn thì bả lên cho rõ đường kéo ngã xuống sông cả bây giờ.

Vừa nói xong thì cả ba cái đèn cùng sáng một lúc, nửa soi đường nửa soi vào mặt cô con gái. Cô bé gật lên rồi bảo:

— Mỗi ông bả đèn một lúc, không được bả luôn cả ba thể.

Ông nào cũng dờn bả trước, khôn ai nhường ai. Cô bé bảo:

— Hay ông nào hơn tuổi thì bả trước.

— Không được, chúng tôi bằng tuổi nhau cả!

— Thế thì chỉ chỉ chành chành xem ai được bả trước.

Ba chàng mừng quỳnh cùng nói:

— Phải đó!

Rồi cô bé, vừa cười vừa giơ tay ra, cái tay nhỏ nhắn, xinh xắn, trắng như ngọc. Ba cái đèn cùng chiếu ánh sáng

hơn: em nhắm mắt lại, chỉ trỏng vào ai thì người ấy được.

Rồi cô nhắm mắt chỉ liêu trỏng một người. Ông này gọi là ông gì?

— Ông Minh!

— Vâng, thế ông Minh bả đèn trước.

Hai chàng kia ghen, thì thăm bảo nhau:

— Hay ta về thôi! Đi làm gì nữa.

Bây giờ lại làm lắm vài hạt mưa, mà gió đồng nổi lên thổi và vù, lạnh buốt tới xương. Cô bé dăm lo, năn nỉ:

— Hai ông ở nào hở em ở giữa đồng không mong quạnh, lúc đêm khuya khát thế này, hai ông lại đây, em bảo thăm cái này...

Không biết cô bé bảo thăm thế nào, mà hai ông vui lòng đi ngay.

Đi qua phố huyện Tiên-Du, đi qua Văn-Khám, Long-Khám, qua cửa chùa Bạch-Môn, đi thẳng đến Đàng-Sơn, đi, đi mãi. Ba chàng bước đi mỗi rừ chân, mà mãi chưa thấy đến nhà cô bé.

— Thế có em ở tận đâu?

— Ba ông chịu khó đi một thời nữa, sắp đến nơi rồi.

Một thời của cô bé tỉnh ra cũng đến hai cây số. Cô bé đương đi gần một chàng, chốc chốc cười khúc khích đi lại gần chàng khác, ừ, nói:

— Em đi gần ông này hơn, ông này nghiêm trang, không trẻ con tinh nghịch như ông kia.

Rồi một lát, cô lại sang đi cạnh chàng thứ ba, cứ loay quaoch như thế mãi.

Rồi cô cười, cô nói bâng, tu ta tu tit, còn ba chàng thì mê tit đi, không ngờ rằng từ này đến giờ đi đã hơn năm cây số. Nhưng ba chàng không nghĩ gì đến

đường xa, quên cả mỗi chân, chỉ nghĩ đến lúc tới được nhà cô bé, bao nhiêu cái vui như dơi ba chàng. Một lát cô bé lại tí tì nói thăm với một chàng trong bọn, rồi lại nữa lại nói thăm với chàng thứ hai, rồi lại nói thăm với chàng thứ ba, ba chàng cùng vui mà mỗi chàng một cái vui riêng, không ai có thể ngờ cho ai biết được.

Ba chàng đương vui thì bỗng có bé nói:

— Đến núi Chè rồi, sắp đến nhà em.

Đi qua một vườn tram, đến trước một cái công gỗ thì cô bé đứng lại nói:

— Nhà em đây!

Trong nhà có một người con trai (trạc độ 20 tuổi) đi ra. Cô bé nháy mắt ra hiệu rồi nói to:

— Nhà còn thức à? Tôi mãi xem hội quá, may nhờ có mấy ông này có bụng từ-lê đưa về!

Người con trai, rồi:

— Mời ba ông hãy vào chơi soi nước. Chàng họ nhìn chàng kia tung hứng rồi một chàng nói:

— Thôi, để chúng tôi về kéo khuya. Cô bé làm bộ ngáy thơ, nói:

— Vâng để ba ông về kéo đường còn xa. Em cảm ơn ba ông đã có lòng tốt đưa em về ạn nhà.

Rồi cô bé đóng cửa lại, cười khúc khích. Lúc vào nhà, người con trai hỏi:

— Sao lúc này, cô lại gọi tôi là nhà?

— Ấy thế, gọi anh là nhà để họ tưởng em có chồng, họ về.

— Sao có ác thế?

— Ấy thế, tại họ hay lời thôi!

Còn ba chàng lủi thủi về, trời lạnh gió rét. Ra khỏi làng, một chàng làm bả:

— Con bé nó lừa mình!

Rồi hỏi nhau:

— Lúc này nó bảo thăm anh cái gì thế?

— Nó bảo khi về nhà, nó sẽ có truyện riêng với tôi hay lắm.

— Nó cũng bảo tôi như vậy!

— Tôi cũng thế. Đây truyện hay của nó như thế đấy.

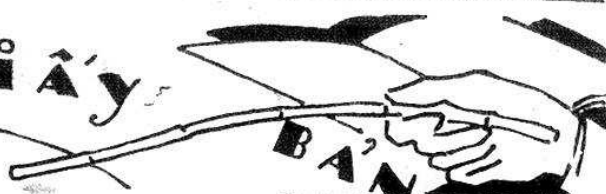
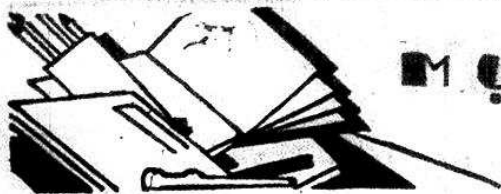
Một chàng lạc quan, nói:

— Thôi, thế cũng thích, ai bảo mình cứ đời đưa nó về tận nhà.

BẢO-SƠN

THẾ CƯỜI CŨ MỤC TÀU GIẤY

Đông Tây gặp nhau 1...

(1) Bên nhà tôi, cạnh giấy hàng rào, có một trường Pháp-Việt, học trò ước chừng được hai chục trở lại.

Một cái nhà lá ba gian, tường trát bùn, trong bầy lồng chông dõ mười bộ bàn ghế dài. Đó là nhà học hiệu của hàng huyện lập nên để đào tạo lấy những bộ óc mới mẻ, những bộ óc « duy tân » như lời thầy tôi thường chế nhạo. Còn người giữ cái trọng trách đào tạo nhân tài mới thì là một viên giáo học trẻ tuổi, nghĩa là một cậu học trò lớp nhất trường Sơ học Pháp-Việt tỉnh Thái-Bình. Thế mà cậu giáo bề con ấy (tên chúng tôi đặt cho thầy) là người kinh địch của thầy đồ tôi đấy, có ghê không ?

Ngày ngày cứ hễ bên này chúng tôi ngâm nga chỉ hờ giả dẽ, thì bên kia hàng rào cũng ẽ-a-la-mi là người bạn, chẳng bên nào chịu kém bên nào một chữ, một câu.

Trước còn tức khí, thì nhau về tiếng gào, sau thành đá trội nhau bằng trí thức. Trong cuộc đấu trí thì phần thắng ai không chắc về cụ đồ giả tôi. Thế mà nhiều khi cụ cũng bị núng lắm !

Một hôm thầy cả tiếng nhiếc một trò, cốt để bên cậu địch nghe rõ :

— Mày giết thế, thì rồi tao cho mày học chữ tây thôi. Chữ bộ mày cũng khó lòng mà hiểu được chữ nghĩa của thánh hiền.

Thầy vừa nói rút câu thì cũng có tiếng mắng học trò trả lời lại ngay :

— Đọc cho rõ ràng giắt khoát kia ! Chữ làm gì mà ẽ-a như ông đồ hủ thối. Những cuộc tiểu chiến như thế xảy ra luôn.

Một lần không biết có việc gì mà thầy giáo tây lại sang chơi bên trường chữ Nho. Trong khi nói chuyện, cụ đồ hỏi học chữ tức một câu :

— Nay thầy giáo, sao không thấy thầy giảng những điều cao xa, những điều nhân, nghĩa, lễ, trí, tín, mà chỉ

1) Tiếp kỳ trước.

thấy thầy giảng những con bò cái cùng là cái bắp cái mà thôi.

Thầy giáo tây cười, đáp lại :

— Thưa cụ, thế mà con bò cái còn có nghĩa hơn những chữ chi, hồ, giả, dẽ của Hán tự.

Câu trả lời vừa dứt thì một tiếng « lão » thật to của một trò đáp lại.

Thầy nhìn xuống thì người cụ lại ấy chính là anh Kế. Anh Kế đã nổi tiếng về cái tính bướng mà về khoa nghịch tính thì so với ông đồ Bề cũng chỉ một mười một chín.

Chiều hôm ấy bên trường Pháp-Việt giảng khoa luân-lý, về mục can-dâm. Thầy giáo bề con đương lấy giọng, lên tiếng, khuyên bầy học trò nhỏ nên biết can-dâm, thì một tiếng nổ « ùng » cực mạnh ở ngay sau

phải một buổi năm sấp, roi gác lên mông.

Khi bên trường Pháp-Việt tan học, thầy cúi đỡ anh Kế dậy và ôn tồn bảo rằng :

— Thời con dậy ! Thầy làm vậy để nó biết rằng nho-giáo ta có lễ phép là như thế đó. Chữ con có tội gì mà thầy đánh.

Từ hôm ấy, anh Kế được thầy yêu quí một cách đặc biệt.

Nếu đôi bên cứ gắng nhau như thế mãi thì cuộc chiến tranh thành to mất, mà Đông Tây khó lòng gặp nhau được.

Thế mà Đông Tây gặp nhau.

Cái công điều hoà hai phái tân, cựu, cái công gây dựng cuộc gặp gỡ Đông

tràng tiếng Pháp với thầy đồ tây. Chúng tôi theo ra đứng ngay người nghe anh nói lia-lịa một hồi. Tuy chẳng hiểu chi hết nhưng chúng tôi chắc chắn phải những chữ con bò cái và cái bắp cái.

Còn thầy đồ tây ? Chẳng biết thầy có hiểu hay không, nhưng thấy thầy quay về lớp một cách rất hòa-bình. Chúng tôi đặc chí cười vang.

Anh Tôn thì lại ung dung trở vào nói chuyện với thầy đồ tôi. Anh mỉm cười nói :

— Thưa cụ, chấp gì trẻ con ! Và người theo đạo thánh hiền ta không bao giờ thêm dương vậy với ai. Ai biết ta thì biết, ai chẳng biết ta, ta cũng chẳng giận « nhân bất tri nhi bất uẩn ».

Ta lại nên biết rằng, dù chữ Pháp hay chữ Nho, chữ nào cũng có cái hay, cái dở. Ta chỉ nên theo đạo Trung dung của thánh hiền, không thiên không dịch và luôn luôn ôn trong trí cầu cách ngôn của đức thánh :

« Quân tử cha nhi bất tị, tiểu nhân tị nhi bất chu »

Thầy đồ tôi ngồi nghe, chỉ mỉm cười. Cái nụ cười khinh bỉ hay cái nụ cười ngưỡng mộ ? Nào ai biết ?

Còn tôi trước thấy anh Tôn rõ một tràng tiếng tây, giờ lại kéo một nút chữ nho, thì lấy làm phục anh lắm. Ngày nay hễ nhớ đến anh, tôi vẫn cho anh là « nét gạch » nổi hai chữ Đông-Tây.

Hai năm sau, anh lại bỏ Hín đi theo Pháp văn và tôi cũng theo gương anh nổi, khiến anh Ngân phải than phiền :

« Ôi ! nào giáo đến lúc tàn cục rồi ! »
(Còn nữa)

NHỊ-LINH

lưng làm thầy không còn máu mặt và xuýt ngã bở chẳng. Khi đã hoàn hồn đứng ra sân thì thấy thấy anh Kế đứng nhe răng cười, đồng dặc bảo :

— Sao không can-dâm đi ?

Thầy giáo tây sừng sộ chạy ra, nhưng anh Kế vẫn nghiêm nhiên đứng nhìn. Thầy giáo bề con kia tới gần chỉ lớn tiếng hỏi một câu :

— Có phải anh đốt pháo đấy không ?

Anh Kế cười đáp lại :

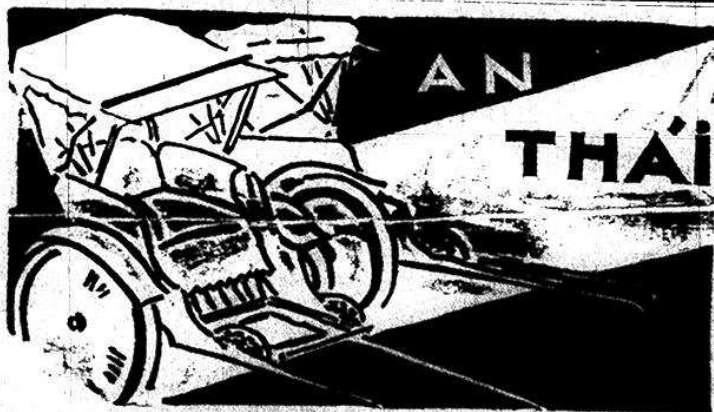
— Tôi chỉ thử xem sự can-dâm của thầy đến bực nào đấy thôi !

Chẳng dừng được thầy tây phải hạ mình sang mách thầy Nho, và anh Kế

Tây ấy cố nhiên là ở một môn đồ của cả hai giáo-hóa : anh Nguyễn-văn-Tôn

Anh Nguyễn-văn-Tôn thừa bề đã học được nhiều chữ nho. Rồi năm 12 tuổi, anh bỏ chữ nho ra Hanoi theo học trường Pháp-việt, đậu bằng Sơ-Học, và tòng học tại trường Thông-ngôn. Được hơn một năm, anh bỗng lại bỏ trường Thông-ngôn quay về nho-giáo, tập văn, và ở trọ ngay đình quan Huân.

Anh thường ra chơi trò truyện với thầy đồ tôi. Một hôm anh đến thì vừa gặp hai phái Đông-Tây đương nói bóng, khích bác nhau. Anh liền ra chỗ giáp giới (hàng rào) nói một

Nơi định xe số 23 phố Cầu Giấy Hanoi, vì sự thuận lợi nên đã dọn cả cửa hàng trong [địa chỉ] [phố] [số] [tên] [địa chỉ].

ANH MỸ-THUẬT

Hiệu Khánh-Ký công-ty

3, Rue Borgnis Desbordes (Phố Tràng Thi số số cầm Hàng Trống)

Đã nổi danh ở Pháp và khắp cả cõi Đông-dương

Giá Quảng Cáo

Ảnh 13 x 18 cả khuôn và sous verre (Theo kiểu bên) 2p.00 1 cái

Ảnh 18 x 24 cả khuôn và sous verre (Theo kiểu bên) 3p.00 1 cái

Chuyên-môn làm ảnh Phóng Đại

30 x 40 cả khuôn giá từ 5p.00 đến 9p.00

50 x 60 — id — — 8p.00 — 15p.00

60 x 100 — id — — 15p.00 — 30p.00

Đại-lý : FILMS AFFA

có ống kính rất sáng

Lên si.. xuống si..

Làng Đông vào đám có mở cuộc đánh cờ người. Khóa Nghị là người giữ giải đã hơn tuần lễ, ngày nào cũng có người đến đấu nhưng đều bị thua.

Hôm nay là ngày tan đám lại vừa là ngày phá giải cờ, sẽ có nhiều cuộc chơi long trọng. Vì thế nên trai gái các làng lân cận kéo đến xem hội rất đông. Cũng vì thế nên các cô quân cờ, từ cô Tướng đến cô Tốt biên đều thắng bộ cánh rất là lịch sự, và phần sắp diêm trang rất đối công phu. Cái vành khăn nhung, cái mái tóc bôi dầu dừa, cái áo cùm chầu mùi, đôi bi tất trắng, đôi giày mũi nhọn, ngắm từ đầu sợi tóc cho đến gót bàn chân, các cô thực đã hoàn toàn trở nên những cô con gái thị thành.

Ở giữa bảy mươi sáu tiên nga ngồi trên mười sáu chiếc ghế đẩu, pháp phối là áo dạ trắng bay trước gió xuân, ông Khóa Nghị đi đi lại lại, luôn luôn nụ cười tự đắc hơi hé cặp môi đỏ loét quết trần. Khiến mười sáu cậu trai làng ngồi làm quân cờ bên đờn phải lộ vẻ ghen tức...

Bỗng có tiếng xôn xao ở đám người đứng xem. Bao nhiêu cặp mắt đổ dồn cả về một phía. Rồi người nọ chỉ trỏ bảo người kia:

— Hai-Phùng!

Mười sáu cô quân cờ, mười sáu cậu quân cờ đứng cả dậy nhìn nhau cùng thì thầm:

— Hai Phùng!

Còn khóa Nghị thì vút điếu thuốc là tở sâu xuống đất, kiếng chân, nhón nhác nhìn ra, về mặt lo sợ, buột mồm kêu:

— Đâu! Hai Phùng à?

Một đám đông người bỗng giũ tạt ra hai bên, ông Chánh-hội đưa vào một chàng thiếu niên công tử, khăn lượt, áo xa-tanh, quần lụa bạch, tay cầm chiếc quạt hơi. Chàng mỉm cười, ngả đầu sẽ chào các cô quân cờ. Ông Chánh-hội lên tiếng hỏi với mọi người đứng xem:

— Ông Hai Phùng ở làng Cam đến phá giải.

Trầm miệng, nghìn miệng đồng thanh reo:

— À! À!

Nguyên Hai Phùng nổi tiếng là một tay cao cờ khắp mấy tỉnh vùng xuôi.

Chàng động đi đến đầu là giết giải ở đây. Chàng lại là một bậc hào hoa phong nhã. Vì thế nên đến đám nào cũng được trọng đãi, mà không cần phải có

tam, tứ thắng cũng được vào phá giải.

Lúc ấy hai Phùng ung dung đi soát quân cờ một lượt. Kỳ thực chàng chỉ cốt ngắm xem có cô quân cờ nào đẹp không. Khi đến một quân sĩ thì bỗng chàng đứng sững, sờ mắt ra như đâm đâm, khiến có thiếu nữ xấu hổ, đỏ ửng cặp má, cúi mặt xuống nhìn giầy. Chàng lẩn mẩn hỏi:

— Thưa cô, tên cô là gì?

Cô thiếu nữ giậm giậm đáp:

— Tôi là sĩ.

— Thưa cô, tên cô cũng là sĩ.

Cô quân cờ không trả lời.

Cả lệ thường thì người phá giải đi

lời:

— Xin lỗi ngài, ngài đi trước cho

— Thưa ngài, ngài là người phá giải.

Hai Phùng mỉm cười:

— Thưa ngài, ngài nhất định không chịu đi trước? Vậy tôi xin lĩnh ý ngài.

Chàng liền phất là cờ đuổi theo lên đầu quân sĩ, nói thầm:

— Xin phiến cờ đổi chỗ, cho tôi được ngắm cái dáng đi yền điệu của cô.

Khóa Nghị thấy Hai Phùng ghèngh sĩ thì cho rằng Phùng không muốn hưởng cái lợi được đi trước, nên bỏ một nước. Nhưng khi nào chàng chịu kém phần lễ nhượng. Chàng liền đâm tốt ba.

— Thưa cô... cô làm ơn cho tôi biết tên cô là gì?

Lần này cô quân cờ đã hơi cảm động, sẽ đáp lại:

— Thưa ông, tên tôi là Cúc.

— Vậy thưa cô Cúc, xin lại mời cô về chỗ cũ.

Cô Cúc kinh ngạc:

— Ông lại xuống sĩ à?

— Vâng, tôi xuống Cúc.

Khóa Nghị cũng kinh ngạc, nhưng cho rằng bên địch khinh chiến nên chấp mình một nước. Chàng tức giận nghĩ thầm: «Nó lại làm bộ. Song ta giữ giải mà để thua thì cũng tui. Nó đã cậy tài thì ta cho nó biết tay». Chàng liền nghĩ ngay thế đại công kích.

Trong khi ấy thì Hai Phùng thoát được tiếng trống bên tai, vui mừng bảo cô Cúc:

— Thưa cô, cô nghe tiếng trống nghe ỏi thế có khó chịu không?

— Khó chịu lắm.

— Vậy chỉ mười phút nữa là cô thoát khỏi tiếng trống!

Cô Cúc tỏ ý khinh phục:

— Mười phút nữa, ông đã được à?

— Không được thì thua! Cô làm gì sai đó. Quí bà chúng mình thoát được tiếng trống ra ngoài kia nói truyện thú hơn.

Vừa nói dứt lời thì tiếng trống thúc giục nghe đã sắp lại gần. Chàng vội vàng nói:

— Mau mau, lại phiến cờ xuống ngay cho! không có chúng nó đến nơi rồi.

Cô Cúc cất giọng nũng nịu:

— Ông bắt em lên lên, xuống xuống mãi. Những người khác thì được ngồi yên chỗ.

— Những người khác, tôi có trông thấy ai đâu? Ở đây chỉ có một mình cô.

Câu nói ngờ ngừa làm cô Cúc phải bật cười.

Còn khóa Nghị đá vào pháo đầu, mà thấy bên địch còn xuống sĩ thì lấy làm tức, nghĩ cười thầm:

— Ta thử đánh nước pháo trống, xem hẳn có còn lên sĩ được nữa không? Nhưng nào Hai Phùng có biết đâu rằng bên kia vọt pháo, khi nghe tiếng trống gõ bên tai, chỉ vội vã giục cô Cúc:

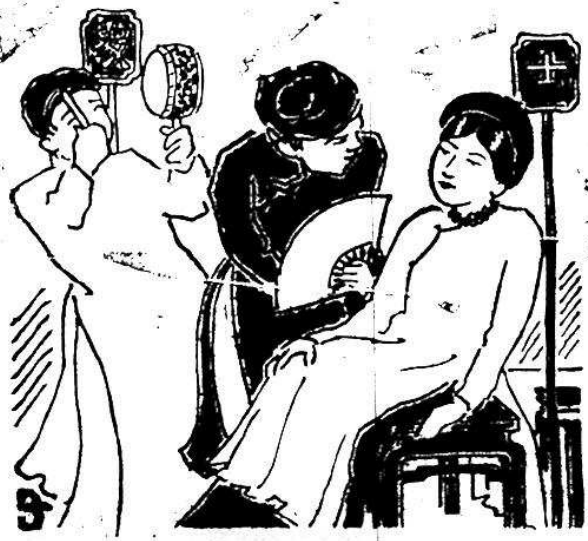
— Thưa cô, lại phiến cờ lên mau cho, chẳng nó gõ điếc tai chúng ta lắm.

Là cô vừa phát, cô sĩ vừa ngồi, thì ông Chánh hội cười rũ rượi vào mới Hai Phùng ra.

Khóa Nghị được giải.

Nhưng hai Phùng được trải tim cô Sĩ.

KHÁI-HUNG

trước, nhưng người giữ giải được chọn bên. Khóa Nghị cố nhiên là nhận bên nữ. Hai Phùng thì thầm mấy câu với ông Chánh hội, ông liền ra giàn xếp với khóa Nghị:

— Cậu hai muốn nhường ông đi trước và xin nhận bên nữ, thôi ông bằng lòng vậy... Và đi trước vẫn có lợi.

Nề lời ông Chánh-hội, khóa Nghị không những nhường bên nữ mà lại bằng lòng để người phá giải đi trước. Lòng cô ta xưa nay vẫn có tính hào hiệp.

Đã hai lần khóa Nghị mời hai Phùng ra quân, mà chàng mãi hỏi truyện cô sĩ, vẫn không nghe thấy. Cô thiếu nữ phải mỉm cười bảo: «Người ta mời ông đi đi kia» Chàng mới quay lại trả

Hai Phùng cũng chang buom chú ý đến nước cờ bên địch, chỉ đứng sấn liền bên quân sĩ hỏi truyện vô vãn:

— Thưa cô, tôi đã đi dự nhiều cuộc cờ người mà thực chưa gặp được ai có cái nhan sắc tuyệt thế như cô.

Cô sĩ mỉm mỉm cười sẽ nói:

— Nhưng bên kia người ta đâm tốt ba rồi đấy, ông đi đi chứ.

— Thưa cô, tôi còn phải nghĩ chứ!

Cô quân cờ lại mỉm cười:

— Ông nghĩ thì sao ông lại cứ phải đứng sấn vào chỗ tôi ngồi thế?

— Vì cô đẹp!

Cô quân cờ bẽn lẽn, ngồi im. Người đánh trống thúc giục, thấy Hai Phùng nghĩ lâu quá, liền mang trống đập vào bên tai. Phùng liền lại phất cờ, thì thăm vai cô sĩ:

NHÀ THÍ NGHIỆM BỆNH LẬU GIANG

Đã phát minh những thứ thuốc chữa về bệnh ấy

Hiệu thuốc Lê-Huy-Phách làm thuốc chữa bệnh lậu, đặt phòng riêng để thí nghiệm bệnh Lậu và Giang mai. Bởi năm 1901 đã phát minh những thứ thuốc này để chữa về bệnh ấy. Lậu mới phát (đốt mủ) hết cơ mủ, mủ hết tức, chỉ dùng từ 4 đến 5 là khỏi hẳn, mỗi vỏ giá 3p-4p. Lậu lâu năm 4-5 tháng thường sinh nước tiểu vàng đỏ, hay đục càng là vẫn vẫn lúc đi tiểu thấy nóng, từ chỉ mỗi một, yếu đuối và cơn sinh nhiều chứng khó chịu khác nữa. Như thế chỉ dùng 2 vỏ liệt (trung giá mỗi vỏ 4p) và 1 hộp to bẻ ngà-tạng-trừ 3m 2p. hộp nhỏ 1p. là khỏi hẳn. Thứ thuốc này si dùng không khỏi sẽ giải tội (lậu). Còn bệnh giang mai thì hết cơ nặng đến đầu, uống thuốc của bên hiệu cũng chẳng khỏi hơn là bệnh lậu. si si đều biết. Muốn hỏi đấng gì đánh theo (thư về) 4p gửi lời ngay ở xa mua thuốc gửi thư về sẽ cách hình hóa giao ngân (C. N.) thư và mandat xin đ:

(M. Lê-Huy-Phách 12 Route Sinh-từ Hanoi Tonkin)